

SEURAKUNTIEN JA YHTEISTYÖTOIMIKUNNAN ANTAMAT LAUSUNNOT JA YHTEISEN KIRKKONEUVOSTON NIIHIN ANTAMAT VASTINEET

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 14.9.2023 hyväksyä lausunnoille lähetettäväksi vuoden 2024 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2024–2026 toiminta- ja taloussuunnitelman. Yhteinen kirkkoneuvosto pyysi seurakuntaneuvostoilta ja yhteistyötoimikunnalta lausunnot 13.10.2023 mennessä.

Määräaikaan mennessä kaikki seurakunnat ja yhteistyötoimikunta antoivat lausunnon. Lausunnot ovat liitteenä.

Yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli seurakuntien lausunnot ja niihin annetut vastineet 2.11.2023 kokouksessaan.

Seuraavassa esitetään yhteisen kirkkoneuvoston antamat vastineet lausunnoissa esitettyihin kysymyksiin ja ehdotuksiin. Vastineet on kirjattu kursivoidusti.

HAAGAN SEURAKUNTA

Kiinteistökannan ylläpito, remontointi ja kulut

Haagan seurakunnan, ja talouskirjan koonnin mukaan lähes jokaisen helsinkiläisen seurakunnan, taloussuunnittelun suurin haaste on tällä sisäisten vuokrien määräytymisperusteet sekä seurakuntien kiinteistökannan vaatimat ylläpito- ja remontointikustannukset. Tämänhetkinen malli, jossa sisäisten vuokrien määräytymisperusteet on toisaalta vahvistettu vuoteen 2025 saakka ja toisaalta niitä tarkistetaan vuosi kerrallaan, ei mahdollista seurakunnissa pitkäaikaista taloussuunnittelua. Samanaikaisesti useassa seurakunnassa on tällä hetkellä joko meneillään tai alkamassa kirkkorakennusten puutteellisesti hoidetusta ylläpidosta tai edellisten korjaustöiden huonosta toteutuksesta johtuva remontti. Haagan seurakunnalla on edessä ainoan kirkon julkisivuremontti, joka laajenee täysin yllättäen julkisivumaalauksen lisäksi muutaman vuoden takaisen kattoremontin korjausremontiksi. Tällaiset yllätykset ovat kiinteistöissä vuokralaisina oleville seurakunnille taloudellisesti kestäättömiä siksi ja prosessia tulisi uudistaa niin, että vastuunkorjauksissa tapahtuneista virheistä kantaa vuokranantaja.

VASTINE: Ylläpitomäärärahat ja muutkin resurssit ovat hyvin rajalliset. Huopalahden kirkon katon maalaus on perusteltua suorittaa samalla kun julkisivukin maalataan. Nykyohjeiden mukaan kattoturvatuotteet kiinnitetään katoille mahdollisuuksien mukaan konesaumapellityksen saumoihin, ei katon läpi pultaten, mikä on valitettavasti nykyisellään vallitseva tilanne lähes kaikissa kiinteistöissämme.

Kiinteistöjen ylläpidon ja peruskorjausmäärärahojen rajallisuus on jo menneinä aikoina johtanut siihen, että suurimmassa osassa kiinteistöjä on tehty ns. osaperuskorjauksia kustannusten rajoittamiseksi. Tämän aiheuttaa helposti hämmennystä ja ihmettelyä, kun samat kohteet ovat välillä tiheästikin korjauksen alaisena, mutta eri syistä. Osaltaan tähän vaikuttaa myös taloteknisten järjestelmien hyvin lyhyt käyttöikä ja varaosien saatavuuden päättyminen nopeasti (10-20 vuotta) sekä taloteknisten asiantuntijahenkilöiden niukka määrä. Talotekniset asiantuntijat joutuvat jakamaan työpanoksensa ylläpidon ja suurempien hankkeiden kesken aikana, jolloin kohteiden käyttö ja hallinta on siirtynyt hyvin tekniseksi.

Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan

huomioon valmistelun edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Vuoden 2024 osalta sisäisiin vuokriin vaikuttaa poistoajan muutos, joka Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetaan kertapoistona. Se ei vaikuta sisäisiin vuokriin vuodesta 2025 eteenpäin. Vuodesta 2025 eteenpäin sisäisten vuokrien ennakoitavuutta lisää merkittävästi myös ns. käyttötalouteen siirtojen ja sen jaksotuksen poistuminen.

Seurakuntayhtymän ja seurakuntien taloussuunnitteluun ja -valmisteluun liittyvän yhteistyön lisääminen

Helsingin seurakuntayhtymän perustehtävä on olla seurakuntien toiminnan mahdollistaja ja tukipalvelu. Yksi merkittävä osa tätä palvelua on taloushallinnosta vastaaminen ja seurakunnille jaettavien määrärahojen valmistelu- ja päätösprosessit yhdessä yhteisen kirkkoneuvoston ja valtuuston kanssa. Seurakuntien näkökulmasta yhteinen valmistelu on tällä hetkellä ohutta ja toteutuu lähinnä budjettivalmisteluun ja käytettäviin ohjelmiin liittyvään ohjeistukseen ja budjetin päätösvaiheisiin liittyviin seurakuntaneuvostojen lausuntokierroksiin, jolloin lausunnon antaminen jää pintapuoliseksi. Haagan seurakuntaneuvosto ehdottaa, että budjetin valmistelun yhteydessä järjestettäisiin yhtymän johdon, yhteisen kirkkovaltuuston ja kirkkoherrojen yhteinen budjettiriihi, jossa seurakuntayhtymän taloushallinnon asiantuntijat avaisivat mm. seuraavan vuoden ja seuraavan nelivuotiskauden taloudellisia näkymiä, rahanjakoperusteita ja sisäisten vuokrien todellisia kuluja. Tämä lisäisi merkittävästi sekä taloushallinnon avoimuutta ja yhteistä suunnittelua että faktoihin ohjautuvien lausuntojen antamista.

VASTINE: Haagan seurakunnan seurakuntaneuvoston tekemä ehdotus on erittäin hyvä ja kannatettava. Talousarvion valmisteluprosessia on muutenkin merkittävästi uudistettu vuoden 2023 aikana, tarkoituksena lisätä seurakuntaneuvostojen antamien lausuntojen painoarvoa talousarviovalmistelussa. Edellä tehty ehdotus tukee erinomaisella tavalla tätä kehitysprosessia. Ehdotus otetaan jatkovalmisteluun vuoden 2024 talousarvioprosessia rakennettaessa.

Seurakuntayhtymän ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteet ja käyttötarkoitus

Helsingin seurakuntayhtymän määrärahat vuodelle 2024 jaetaan seurakuntayhtymän ja seurakuntien kesken niin, että seurakuntayhtymän osuus on 43 % ja seurakuntien 57 %. Parhaillaan käynnissä olevan Työnjako 2026 -projektin yhteydessä on äärimmäisen tärkeää arvioida seurakuntien ja seurakuntayhtymän välisen konkreettisen työnjaon lisäksi sitä, että miten määrärahojen jakoperusteet tukevat parhaiten seurakunnan perustehtävän ja perustyön (jumalanpalveluselämä, kristillinen kasvatus, diakonia ja lähetystyö) toteuttamista. Vuoden 2024 talousarviokirjan koonnin mukaan nykyinen rahajakomalli ja vuosittain pienenevät toimintamäärärahat haastavat kaikkien seurakuntien taloussuunnittelua ja pakottavat käyttämään mahdollisia säästöjä ja testamenttivaroja siinä määrin, että niiden tuoma taloudellinen lisäapu ei riitä pitkään. Haagan seurakuntaneuvosto toivookin, että seurakuntien ja yhtymän välistä määrärahojen prosentuaalista jakoperustetta tarkistettaisiin ja varat kohdistettaisiin perustyöhön.

VASTINE: Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä rahanjakoa on viimeksi tarkasteltu Rohkeasti yhdessä -työskentelyn yhteydessä vuosina 2019–2022. Työskentelyn tuloksena yhteinen kirkkovaltuusto päätti (9.12.2021 § 109) kasvattaa seurakuntien prosenttiosuutta suhteessa yhteisiin palveluihin vuosina 2023–2025 seuraavasti:

- vuosi 2023:
  - seurakunnat 54,40 %
  - yhteiset palvelut 43,50 %
- vuosi 2024:
  - seurakunnat 54,90 %
  - yhteiset palvelut 43,00 %
- vuosi 2025:
  - seurakunnat 55,40 %
  - yhteiset palvelut 42,50 %.

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen jakoon vaikuttaa lisäksi se, mitä päätetään työnjaosta seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä. Nykyisellä työnjaolla vuoden 2025 määrärahajakotason katsotaan olevan se, jolla yhteisten palveluiden on mahdollista hoitaa tehtäviään. Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä työnjakoa tarkastellaan Työnjako 2026 -projektissa, joka päättyy vuonna 2024. Mikäli projektin tuloksena työnjakoa muutetaan, seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahajakoa muutetaan vastaavassa suhteessa.

Määrärahojen jakosuhdetta tarkastellessa on hyvä muistaa, että yhteisten palveluiden määrärahoista merkittävä osa on seurakuntien kustannuksia. Tästä määrärahojen jakosuhteesta on tehty selvitys, joka esitetään liitteessä "Kustannuspuu_Helsingin srky".

HERTTONIEMEN SEURAKUNTA

Huolta Herttoniemen seurakunnassa aiheuttaa taloussuunnitelmassakin mainittu kysymys (s. 9), ovatko yhteisen kirkkovaltuuston vuonna 2021 hyväksymät investointien nettomaksimiarvot vuoteen 2030 saakka riittävällä tasolla kiinteistöinvestointien osalta. Talousarvioesityksessä tuodaan esiin, että nostopaineita on, jotta edes kriittiset peruskorjaukset saadaan toteutettua. On ensiarvoisen tärkeää, ettei jäljelle jäävien kiinteistöjen anneta tuhoutua tai korjausvelkojen entisestään kasvaa korjausten viivyttelyn vuoksi. Seurakunnista löytyy useita esimerkkejä tilanteista, joissa korjaukset ovat jopa vuosien reklamoinneista huolimatta kiireen ja investointirahojen puutteen vuoksi Viivästyneet ja lopulliset korjaukset tulleet kumuloituneina kustannuksina lopulta kohtuuttoman kalliiksi.

On myös elintärkeää varmistaa, että Rohkeasti yhdessä -kokonaisuudesta seuranneiden, 9.12.2021 tehtyjen talouslinjausten pohjalla olevat suunnitellut kiinteistösäästöt ja -tuotot todella toteutuvat, sillä muutoin tiedossa olevatkaan määrärahojen leikkaukset eivät tule riittämään. Siksi kiinteistöosaston resurssin on välttämätöntä olla realistisella tasolla juuri nyt.

Sisäisten vuokrien osalta Herttoniemen seurakunta toteaa, että vuokrien heilunta herättää uuden mallin myötä aikaisempaa enemmän jännitystä ja saattaa pakottaa jatkossa nopeisiin ja ennalta suunnittelelattomiin henkilöstöluopumisiin, jos muuta puskuria ei enää käytössä ole. Esimerkinomaisesti Myllypuron kirkon vuokra nousi vuoden 2023 tasosta vuoteen 2024 noin 51 000 eurolla. Seurakunta on huolestunut kehityksestä, jossa sisäisten vuokrien nykyinen malli ohjaa nyt tekemään kiinteistöluopumisia yksittäisen seurakunnan näkökulmasta sen sijaan, että katsottaisiin Helsingin seurakuntien kirkkojen ja muiden kiinteistöjen kokonaisuutta pitkällä aikajänteellä. On tärkeää, että seurakuntien määrärahojen ja sisäisten vuokrien projektin ohjausryhmä selvittää syksyn 2023 aikana, mihin mahdollisiin toimenpiteisiin tulisi ryhtyä vuoden 2025 talousarvion osalta.

VASTINE: Investointimäärärahojen korotuksen eteen tehdään parhaillaan valmistelua ja siitä tehdään esitys luottamuselimille. Taloteknisten asiantuntijaresurssien riittävyttä seurataan ja siihen palataan tarvittaessa, kun tarkentuu kohteiden taloteknisten ylläpito- ja korjaushankkeiden määrä ja suuruus lähivuosille. Luopumisten ja myyntien vauhdittamiseksi selvitetään väliaikaisen uudelleenorganisoinnin mahdollisuutta kiinteistötoimiston sisällä.

Määrärahojen jaossa on syytä ymmärtää, että jokainen seurakunta pyrkii kaikin mahdollisin tavoin tavoittamaan ja palvelemaan myös kirkkoon kuulumattomia ihmisiä. Tämä tahtotilaa näkyy esimerkiksi syksyn 2021 Rohkeasti yhdessä lausunnoissa selvästi. Tässä ei ole seurakuntien välillä minkäänlaista eroa. Jos rahaa halutaan jakaa myös alueella asuvien perusteella, tähän mekanismiin on perusteltua kytkeä myös tapa seurata sitä, miten ylimääräinen raha juuri tähän tarkoitukseen käytetään.

VASTINE: Asia on esillä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa, jossa valmistellaan vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevia seurakuntien määrärahojen jakomalleja. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Herttoniemen seurakunta on kotipesäseurakunta pääkaupunkiseudun arabiankieliselle työlle. Jo vuosi sitten annetussa talousarviolausunnossa kiinnitettiin muiden kotipesäseurakuntien tavoin huomiota siihen, että saatu vieraskielisen työn lisä 15100 euron aiheutuneisiin kustannuksiin nähden täysin riittämätön. Minimissään olisi erotettava toisistaan sisäisten vuokrien osuus ja muu korvaus lähijohdon sekä työn tarvitsemien palveluiden järjestämisestä seurakunnassa.

Erillisen vieraskielisen määrärahan on tarkoitus korvata:

- sisäiset vuokrat vieraskielisen työn käyttämien tilojen osalta
- kirkkoherran ja mahdollisten muiden lähiesihenkilöiden työ seurakunnassa (laskut, hr, työnjohto, ohjausryhmätyö, yhteydenpito taustatahoihin)
- tilojen suntiopalvelut (siivous, avaimet, tilavaraukset)
- työntekijöiden tarvitsemat fasilitteetit (työhuone, laitteet ja välineet)

Viimeisen kolmen vuoden aikana on kotipesäseurakuntien ja yhteisen seurakuntatyön välillä määrätietoisesti selkeytetty työnjakoa ja vastuita. Tämä on samalla tehnyt näkyväksi sen työmäärän, joka seurakunnissa tähän työhön kohdistuu. Ratkaisematon tilanne pakottaa paikallisesti miettimään, kuinka pitkään kotipesäseurakunta haluaa vielä sponsoroida omista rahoistaan yhden kieliryhmän työtä.

Lisäksi arabiankielisen työn kohdalla vaikuttaa s. 150 olevan virhe, sillä 2023 työssä on ollut vain yksi henkilö.

VASTINE: Jo vuosi sitten todettiin, että kotipesäseurakuntajärjestelmä on johtanut siihen, että vieraskielinen työ vie kohtuuttomasti seurakuntien resursseja. Tämä koskee Herttoniemen seurakunnan lisäksi myös Kallion seurakuntaa sekä Matteus församling -seurakuntaa. Vuonna 2014, jolloin kotipesäseurakuntien korvauksista päätettiin yhteisessä kirkkoneuvostossa, oli tilanne hyvin erilainen verrattuna nykytilanteeseen. Asiaa pyritään korjaamaan määrärahaudistuksen yhteydessä. Koska nyt jo käy ilmi, että mainittujen kolmen seurakunnan oma seurakunnallinen toiminta kärsii siitä, että ne ovat jossain vaiheessa osoittaneet vieraanvaraisuutta ja solmineet

sopimuksia asiasta – olisi syytä jo tämän talousarviokauden yhteydessä joltain osin korvata tästä aiheutuneet kustannukset – ainakin sisäisen vuokran kohdalla.

Vieraskielisen työn lisän osalta määrä on esillä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa, jossa valmistellaan vuoden 2026 eteenpäin käytössä olevia seurakuntien määrärahojen jakomalleja. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Yhteinen kirkkovaltuusto on pitkään myöntänyt Herttoniemen seurakunnan kautta Myllypuron elintarvikeavun työn tukemiseen avustussumman, joka kuluvana vuonna on suuruudeltaan 41 300 euroa. Avustussummalla on vuodesta riippuen palkattu elintarvikejakelun avuksi esimerkiksi diakoneja, hallityöntekijöitä, autonkuljettajia, tarjottu työntekijöille pienimuotoista virkistystoimintaa sekä tehty hankintoja kuten uusittu pakastimia.

Vuoden 2024 talousarviossa (s. 109) Myllypuron ruuanjakelu sekä Waste & Feast - toiminta on nostettu samalle riville. Herttoniemen seurakunnalle ei talousarvioehdotuksen perusteella ilmene, miten avustussumma on mahdollisesti suunniteltu jaettavaksi näiden kahden toimijan kesken vai onko tässä virhe? Herttoniemen seurakunta, joka edelleen toimii Myllypuron elintarvikejakelun taustayhteisönä, haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Elintarvikeavun toimintaa pyöritetään erittäin niukoin resurssein, mutta huomattavan kustannustehokkaasti johtuen mm. siitä, että ruokaa varastoidaan mahdollisimman vähän.

Ero Myllypuron elintarvikeavun ja Waste & Feast- toiminnan välillä muun muassa on, että Waste & Feast tarjoaa hävikkiruoka-aterioita ja elintarvikeapu jakaa lahjoitettuja hävikkiruokatarvikkeita tarvisijoille. Myllypuron elintarvikeavun avunsaajien volyyymi on kuluneena vuonna ollut viikoittain n. 3 500 hlöä.

VASTINE: Helsingin seurakuntayhtymä ylläpitää yhdessä Helsingin kaupungin kanssa Stadin Safka - nimistä hävikkiruokaterminaalia. Ajatuksena on, että ruoka-apu Helsingissä toimisi Stadin Safkan kautta. Helsingin seurakuntayhtymän varustamo-livsrum -keskuksissa, joissa toimii Waste&Feast hävikkiruokaloita, hoitavat osaltaan ruoka-avun seurakuntien kanssa.

Myllypuron elintarvikeapu on perustettu aikaan, jolloin muuta ruoka-aputoimintaa ei ollut. Silloin päädyttiin perustamaan yhdistys, joka toimii läheisessä yhteistyössä seurakunnan kanssa niin, että avustusten vastaanottaminen olisi mahdollista. Kaupunki edelleen tukee myös Myllypuron elintarvikeapua ja ajatuksena on, että yhteisistä seurakunnallisista varauksista myönnetään saman verran kun viime vuonna. Waste&Feast -toiminta on tähän asti ollut kokonaan yhteisen seurakuntatyön resurssien, sekä harkinnanvaraisten avustusten varassa. Tulevaisuudessa on syytä yhdistää kaikki ruoka-apuavustukset samaan kohtaan, josta syystä kustannuspaikan nimi on muuttunut.

Aivan olennaisena huomiona vuosien 2024–2026 toiminta- ja taloussuunnitelmista läpi organisaation huokuu myös kasvava huoli työntekijöiden jaksamisesta. Työntekijöiden oman työn johtamisen ja -alaistaitoja on vahvistettava, jotta työskentely on entistä itseohjautuvampaa, mutta mikä olennaista, yhteisesti sovituihin strategisiin linjauksiin käsin tapahtuvaa. Keskeistä myös on, että työntekijöiden tosiasiallista työmäärää kyetään kaikissa olosuhteissa rajaamaan sekä työntekijöiden itsensä että lähiesihenkilöiden toimesta kohtuulliseksi. Seurakuntien ja yhteisten

palveluiden yksiköiden tulee olla myös tältä osin kiinnostava ja haluttu työpaikka myös tulevaisuudessa.

VASTINE: Henkilöstöosasto tunnistaa ja jakaa seurakuntaneuvoston esittämän huolen.

Töiden ja tehtävien priorisoiminen; mitä tehdään yhdessä yhteisten palveluiden tai muiden seurakuntien kanssa, mitä taas yhteistyössä muiden mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa ja minkä työn tekemistä muutetaan tai minkä tekemisestä luovutaan kokonaan ovat asioita, jotka tulevat meidän kaikkien organisaatioiden päätettäväksi. Meneillään oleva työnjaon projektin on määrä tuottaa näihin kysymyksiin liittyvää tarkennettua tietoa sekä mahdollisia uudenlaisia toimintamalleja päätöksenteon tueksi.

Johtamisen ja esihenkilötyöntuki on yksi olennainen henkilöstöosaston palveluja; kirkkoherrojen työnantajaryhmän, johtamisen foorumeiden (JOFO) ja ajankohtaisinfojen lisäksi HEPA tarjoaa tukea työyhteisöjen erilaisille kehittämisprosesseille sekä mahdollisuuden työnohjauksen järjestämiseen sekä tukea esihenkilöille hankalien henkilöstötilanteiden selvittämiseen ja ratkaisemiseen. Esihenkilövalmennusten lähtökohtana on ollut valmentavan johtajuuden ja henkilöstön moniosaamisen vahvistaminen. Tarvittaessa henkilöstöosasto toimii myös seurakuntien tukena erilaisten työyhteisöjen kehittämishankkeiden suunnittelussa ja hankinnassa.

Ollakseen kiinnostava ja haluttu työpaikka kirkon on muiden työnantajien tavoin kyettävä tarjoamaan mahdollisuuksia tehdä merkityksellistä työtä, tehdä työtä joustavasti työuran eri vaiheissa (työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen, monipaikkainen työ) sekä mahdollisuuksia kehittyä ja oppia uutta läpi koko työuran. Myös kirkon palkkakilpailukykyisyyttä on kehitettävä ja tätä työtä tehdään nyt sekä laajemmin keskustason palkkakilpailukykyisyys selvityksenä että paikallisesti Helsingin seurakuntayhtymän palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämiseksi yhteistyössä henkilöstön kanssa.

KALLION SEURAKUNTA

Sisäisten vuokrien järjestelmä

Kallion seurakunta näkee uuden sisäisten vuokrien järjestelmän epäonnistuneena ja pitää sen korjaamista välttämättömänä toimenpiteenä. Sisäisten vuokrien järjestelmä ei ole oikeudenmukainen, ei kohtele seurakuntia tasapuolisesti, eikä ole ennakoitava. Pidämme järjestelmän uudistamista kestäväällä tavalla tärkeimpänä toimenpiteenä myös talouden pitkäjänteisen suunnittelun vuoksi.

VASTINE: Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmistelun edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Vuoden 2024 osalta sisäisiin vuokriin vaikuttaa poistoajan muutos, joka Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetaan kertapoistona. Se ei vaikuta sisäisiin vuokriin vuodesta 2025 eteenpäin. Vuodesta 2025 eteenpäin sisäisten vuokrien ennakoitavuutta lisää merkittävästi myös ns. käyttötalouteen siirtojen ja sen jaksotuksen poistuminen.

Investointimääräraha ja määräraha saavutettavuuden lisäämiseksi

Kallion seurakunta on jo aiemmissa lausunnoissa, aina Rohkeasti yhdessä -lausunnosta lähtien, arvioitu, ettei varattu investointimääräraha tule riittämään rakennuskannan korjaukseen, kehittämiseen ja ylläpitoon. Nyt talousarviossa huomaamme muidenkin näkevän saman ongelman. Investointimäärärahan pienuus johtaa helposti tulevien sukupolvien ratkaistavaksi jäävään korjausvelkaan sekä siihen, että tilaluopumisten yhteydessä ei tilojen jatkojalostaminen, myyminen ja jäävien tilojen monimuotoistaminen etene tarvittavalla vauhdilla.

Esitämme oikean investointimäärärahan haarukoimiseksi, että yhtymän tulee laatia kiinteistöpoliittinen ohjelma, jossa kerrotaan kiinteistöomaisuuden määrä, kuntoluokat, investointi- ja korjaustarpeet sekä niiden rahoitus.

Kallion seurakunta esittää, että jatkossa talousarvioon varataan erillinen määräraha kirkkotilojen saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseen sekä kirkkotilojen monimuotoisuuden lisäämiseen suuruudeltaan esimerkiksi 250 000 euroa. Tämä määräraha voidaan varata nykyistä investointitasoa nostamatta. Katsomme, ettei näiden periaatteellisesti ja toiminnallisesti keskeisten uudistusten aikataulu voi olla riippuvainen kirkon peruskorjaustarpeesta ja aikataulusta. Lisäksi näemme, että avoimuus suhteessa seurakuntiin esimerkiksi tilojen esteettömyyden edistämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä olisi tärkeää.

Kallion seurakuntaneuvosto kysyy, onko nykytilanteessa energiainvestointien taso riittävä. Energiainvestointien määrää ja laajuutta olisi hyvä tarkastella esimerkiksi osana ympäristödiplomin hakuprosessia.

VASTINE: Tulevien vuosien investointimäärärahojen nostaminen aikaisemmin päätetystä olisi välttämättömyys säilyttäväksi päätetyn kiinteistökannan pitämiseksi käyttökunnossa. Kiinteistöissä tehdään tarkastuksia ja kuntoarvioita aikaisempia vuosia enemmän, jotta luottamuselimemme pystyvät tekemään koottavan tiedon pohjalta päätöksiä hankkeiden priorisoinneista ja jotta yhteiset palvelut pystyvät välittämään tietoa ja valmistelemaan esityksen näiden päätösten pohjaksi. Valitettavasti korjaushistorian dokumentointi ei ole ollut sähköistä kovinkaan pitkään, minkä vuoksi työ vaatii aikaa ja resursseja

Vuodelle 2024 valmistellaan hanketta, jossa laaditaan suunnitelma (tiekartta), jonka avulla Helsingin seurakuntayhtymä pyrkii kohti hiilineutraaliutta. Kyseinen hanke on jättänyt hakemuksen tarvehankintaisen määrärahan saamiseksi tähän työhön.

Kirkkotilojen esteettömyyttä pystytään parhaiten parantamaan muiden laajempien korjausten yhteydessä. Myös kirkkojen tilojen monikäyttöisyyden lisääminen vaatii kokemuksemme mukaan valtaosassa tapauksia samalla tehtäviä laajempia muutoksia ja tilajärjestelyjä, jotka on budjetoitava erikseen ja tapauskohtaisen kustannusarvion perusteella.

Kallion seurakunta päätti kokouksessaan 10.10.2023 puoltaa Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksymistä seuraavin huomioin ja kehittävin näkökulmin:

Seurakuntaneuvosto merkitsee ilolla tiedoksi, että talouden kehitys on aiemmin oletettua paljon positiivisempaa, inflaatiosta ja kustannusten noususta huolimatta. Kirkollisveron tuotto on selvästi aikaisempia ennusteita parempi koko suunnitelmakauden ajan. Ensi vuoden ylijäämäksi ennustetaan 13,4 miljoonaa euroa. Seurakuntien toimintasuunnitelmissa ja toteutuneissa

henkilöstövähennyksissä näkyy kuitenkin voimakkaasti se, miten seurakunnallinen toiminta taistelee todellisissa talousvaikeuksissa, joka talousarviokirjan yhteenvetoon onkin todettu.

Kun kyseessä on merkittävä ylijäämä, niin tällaisessa tilanteessa olisi ollut todella tärkeä, että talousarviokirjassa olisi verotulojen kasvun syistä kertova tarkempi analyysi. Lisäksi yhteiselle kirkkovaltuustolle on esitettävä suunnitelma siitä, miten ylijäämä käytetään. Ylijäämän käytön pitkäjänteinen suunnittelu edellyttää sitä, että yhtymällä olisi ylivaltuustokauden suunniteltu raamibudjetointi.

Kallion seurakunnan seurakuntaneuvosto on linjannut, että tulevaisuudessa yhtymän ja seurakuntien välisessä määrärahanjaossa tavoitteena tulee olla yhtymä 40% ja seurakunnat 60%. Tähän tavoitteeseen pääseminen edellyttää luopumisosaamista. Pidämme ongelmallisena, että kehittämiseen varattu raha on nyt sijoitettu kokonaan yhtymän päätösvaltaan. Keskusjohtoinen kehittämisresurssi ei ota huomioon sitä tosiasiaa, että kehittäminen tapahtuu useimmiten lähellä ”asiakasrajapintaa” ja sitä, että kehittämisrahalla tulisi mahdollistaa seurakuntien omien strategisten valintojen mukainen kehittäminen.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä rahanjakoa on tarkasteltu viimeksi Rohkeasti yhdessä -työskentelyn yhteydessä vuosina 2019–2022. Työskentelyn tuloksena yhteinen kirkkovaltuusto päätti (9.12.2021 § 109) kasvattaa seurakuntien prosenttiosuutta suhteessa yhteisiin palveluihin vuosina 2023–2025 seuraavasti:

- *vuosi 2023:*
  - *seurakunnat 54,40 %*
  - *yhteiset palvelut 43,50 %*
- *vuosi 2024:*
  - *seurakunnat 54,90 %*
  - *yhteiset palvelut 43,00 %*
- *vuosi 2025:*
  - *seurakunnat 55,40 %*
  - *yhteiset palvelut 42,50 %.*

Lausunnossa viitatussa kehittämiseen varatun rahan (ns. tarveharkintainen määräraha) suuruudeksi yhteinen kirkkovaltuusto päätti 2,10 prosenttia kokonaismäärärahasta. Määräraha jaetaan yhteisen kirkkoneuvoston päätöksellä, seurakunnista ja yhteisten palveluiden osastoilta tulleiden anomusten perusteella. Jakoperusteet on määritelty kohtuullisen yksityiskohtaisesti sen varmistamiseksi, että hakijoita kohdeltaisiin mahdollisimman tasapuolisesti. Tavoitteena on ehdottomasti myös ollut, että määrärahaajaossa huomioitaisiin seurakuntien ”asiakasrajapinnassa” tapahtuva kohtaaminen ja kehittäminen. Yksi mahdollisuus voisi olla johtoryhmän osallistaminen jakoesityksen teossa jatkossa, jolloin myös kirkkoherrojen edustajien ääni saataisiin asiassa kuuluviin.

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen jakoon vaikuttaa lisäksi se, mitä päätetään työnjaosta seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä. Nykyisellä työnjaolla vuoden 2025 määrärahajakotason katsotaan olevan se, jolla yhteisten palveluiden on mahdollista hoitaa tehtäviään. Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä työnjakoa tarkastellaan Työnjako 2026 -

projektissa, joka päättyy vuonna 2024. Mikäli projektin tuloksena työnjakoa muutetaan, seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahajakoa muutetaan vastaavassa suhteessa.

Varainhankinta

Helsingin seurakuntayhtymän varainhankinnan tehostamiseksi ja kehittämiseksi sekä tavoitetason asettamiseksi ei toimintasuunnitelmaosassa ole esitetty tarpeeksi toimenpiteitä tai mittareita. Tarvitsemme selkeämpää näkyä ja tavoitetilaa sekä monimuotoisia keinoja. Yhtenä mahdollisena varainhankinnan resurssina ovat tilat.

VASTINE: Varainhankinnan kehittäminen ja toimintatuottojen lisääminen Helsingin seurakuntayhtymässä on vielä kokonaisuudessaan alkuvaiheessa. Toimintatuottojen lisäämisen projektin loppuraportin on määrä valmistua lähikuukausien aikana, jonka jälkeen pääsemme paremmin määrittämään yhteisiä askelmerkkejä varainhankinnan kehittämiseksi. Yksittäiset seurakunnat ovat kuitenkin jo näyttäneet erinomaista esimerkkiä varainhankintakeinojen selvittämisessä ja uusien avausten tekemisessä toimintatuottojen lisäämiseksi. Tätä kehitystyötä on ehdottoman tärkeää jatkaa ja myös yhteisesti tukea.

Vieraskielisen työn määrärahan jakoperusteiden muutos

Kallion seurakunta haluaa kiinnittää edelleen huomiota vieraskielisen työn rahoittamiseen Helsingin seurakuntayhtymässä. Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen seurakuntatyö on järjestänyt pääkaupunkiseudun vieraskielisen työn nk. kotipesäseurakuntamallilla. Kotipesäseurakunta saa talousarvion valmisteluvaiheessa erillisen määrärahan toimintaa varten. Määräraha on 15 100 euroa/kieliryhmä koskien englanninkielistä, kiinankielistä, arabiankielistä, venäjäksiä työtä ja 7 600 koskien vironkielistä työtä. Kallion seurakunta pitää vironkielisen työn perusteetonta alempaa korvaustasoa epäoikeudenmukaisena ratkaisuna.

Kotipesäkorvauksen on tarkoitus korvata:

- sisäiset vuokrat vieraskielisen työn käyttämien tilojen osalta
- kirkkoherran ja mahdollisten muiden lähiesihenkilöiden työ seurakunnassa (laskut, hr, työnjohto, ohjausryhmätyö, yhteydenpito taustatahoihin)
- tilojen suntuipalvelut (siivous, avaimet, tilavaraukset)
- työntekijöiden tarvitsemat fasilitteetit (työhuone, laitteet ja välineet)

Nykyinen määräraha ei kata lainkaan toiminnasta seurakunnille aiheutuvia kuluja. Asiaan kiinnitti huomiota myös YKN, joka totesi, että: "Seurakuntaneuvosto on oikeassa, että nykyinen määräraha ei kata toiminnasta seurakunnille aiheutuvia kuluja. On syytä pikaisesti ryhtyä selvittämään miten todellisia kustannuksia voi ottaa huomioon koskien vieraskielistä työtä." Nyt esitys kuitenkin ei sisällä muutoksia tähän selkeään epäoikeudenmukaisuuteen.

Kallion seurakunta esittää, että mikäli rakenne tulevaisuudessa säilyy kotipesäseurakuntamallina, niin tämän työn osalta korvaus tulisi maksaa kahtena määrärahana:

- sisäisten vuokrien osuus
- muu korvaus, joka käsittää lähijohdon sekä työn tarvitsemat palvelut seurakunnassa

Kun Kallion seurakunta tulevaisuudessa tulee luopumaan merkittävässä määrin vieraskielisen työn käytössä olevista tiloista, on tämä rahoituksen uudistaminen tärkeää.

VASTINE: Katso Herttoniemen seurakunta.

Nettisivut

Viime vuonna lausunnossa kiinnitimme huomiota, että seurakuntayhtymän nettisivu-uudistukseen oli varattu sekä määräraha että asetettu aikataulu. Pidämme toiminnallisesti ja taloudellisesti erittäin tärkeänä, että Helsingin ev.lut. seurakuntien ja seurakuntayhtymän palvelujen ja hallinnon verkkosivu-uudistus saadaan toteutettua. Arviota tästä aikataulusta on nyt lykätty vuodelle 2024. Tämän pidemmälle lykkäystä ei enää voida tehdä. Nettisivujen uudistamisen yhteydessä tulee kehittää seurakuntalaisille suunnattuja sähköisiä palveluita esimerkiksi seurakuntalaisille suunnattu tilojen sähköinen varauskalenteri.

VASTINE: Uusien verkkosivujen konseptissa keskeistä tulee olla nimenomaan palvelut. Jotta voimme viestiä helsinkiläisille sujuvasti ja yhdenmukaisesti tärkeimmistä palveluistamme, sivuston toteutus tarvitsee kuvaukset palveluista, joita nyt käynnissä olevan ydin- ja tukipalveluiden määrittelyprojektissa tehdään. Toinen merkittävä – aikatauluunkin vaikuttava – riippuvuus on osallistuminen kokonaiskirkon seurakunnille tarjoamaan Lukkari-alustaan: Helsinki on käynnistänyt yhdessä Tampereen ja kirkkohallituksen kanssa yhteistyötä, joka onnistuessa tuo Lukkariin suurten kaupunkien tarpeet täyttävän sivumallin.

Yhteiseen julkaisujärjestelmään ja malliin siirtyminen vaatii Helsingiltä päätöksiä palveluista ja mitä seurakuntien ja yhteisten palveluiden sivustoilta halutaan. Lukkariin osallistuminen voisi tuoda valtakunnallisia synergiaetuja ja hyödyntää parhaillaan kehitettävää kokonaiskirkon yhteistä ilmettä sekä poistaa tai ainakin vähentää Helsingin omien kilpailutusten sekä teknologia- ja palveluhankintojen määrää.

Seurakuntalaisille suunnattu tilojen sähköinen varauskalenteri on mitä kannatettavin idea, mutta sen kehitysvastuu kuuluu toiminnan ja toiminnanohjauksen/CRM:n eikä viestinnän tontille. Tällainen kalenteri tulee ilman muuta käytettäväksi verkossa.

KANNELMÄEN SEURAKUNTA

Kannelmäen seurakuntakeskus on ollut käyttökiellossa vuosia. Kirkolla pidettävä seurakuntatyö on ollut katkolla jo ennen koronavuosia. Iloitsemme nyt siitä, että Kannelmäen kirkon tontilla oleva kaavakehityshanke, jossa suunnitellaan nykyisen seurakuntarakennuksen korvaamista uudisrakennuksella, mainitaan useassa toiminta- ja taloussuunnittelun osioissa aikatauluineen. Seurakunta täyttää 60 vuotta 2026. Odotamme, että nämä juhlat pidetään kaivatussa uudisrakennuksessa.

VASTINE: Kiinteistöosasto tekee töitä ja etenee mahdollisimman rivakasti hankkeen kanssa. Osapuolia hankkeessa on eri vaiheissa useita, joten aikatauluun vaikuttavat muidenkin kuin Helsingin seurakuntayhtymän päätökset.

Tulevina vuosina olisi ihanteellista, jos talouden ja toiminnan tunnuslukuja tarkasteltaisiin ennen toiminta- ja taloussuunnitelmien tekoa vielä laajemmin yhdessä esimerkiksi johdon, kirkkoherrojen ja luottamushenkilöiden iltakoulussa.

Kuluneina vuosina seurakunnat ovat vähentäneet henkilöstö- ja tilaratkaisuin resurssejaan saadakseen säästöjä. Tämä jatkumo on selkeästi havaittavissa edelleen seurakuntien toiminta- ja taloussuunnitelmissa. Seurakunnissa tehtävä työ on turvattava vakaalla taloudenpidolla.

VASTINE: Seurakuntien resurssit ovat esillä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa, jossa valmistellaan vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevia seurakuntien määrärahojen jakomalleja ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteita. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Iltakoulun osalta kts. Haagan seurakunnan seurakuntaneuvoston lausuntoon annettu vastaus.

Vastaavaa kehitystä ei ole selkeästi todennettavissa yhteisen hallinnon sekä yhteisen seurakuntatyön suunnitelmissa. Tulevan vuoden talousarvio on vahvasti alijäämäinen esimerkiksi yhteisen seurakuntatyön osalta 1 462 898 eurolla. Tämä on huolestuttavaa. Talousarviokirjasta ei käy yksityiskohtaisemmin ilmi, minkälaisia ovat seurakuntayhtymän hallinnon ja yhteisen seurakuntatyön talouden tasapainottamisen keinot. Johtuuko tämä siitä, että työnjakokeskustelu seurakuntayhtymän ja seurakuntien tehtävävastuista jatkuu vielä vuonna 2024? Kuitenkin seurakunnat ovat jo varautuneet omissa suunnitelmissaan supistuksiin.

Jos kuluvan vuoden 2023 toteuma on ylijäämäinen, olisi hallinnossa syytä tarkastella tulevien vuosien rajuja jo suunniteltuja toimintamäärärahojen leikkauksia esimerkiksi vuoden 2026 osalta uudelleen seurakuntien toimintakykyä edistäen.

VASTINE: Yhteiset palvelut ovat sopeuttaneet toimintaansa leikkaamalla kustannuksia 4,8 milj. eurolla vuoden 2022 tasoon nähden. Leikkausten myötä talousarviokehysten pienikin joustovara on leikattu pois. Vuoden 2023 tapahtunut kustannustason merkittävä ja äkillinen nousu (palkankorotukset + palveluostojen hintakorotukset) sekä sisäisten vuokrien kasvu ovat johtaneet tilanteeseen, jossa uutta tasapainotusta ei ole pystytty tekemään riittävän nopeasti sen turvaamiseksi, että vuoden 2024 kehyksessä pysyminen olisi ollut mahdollista yhteisen seurakuntatyön osalta. Yhteinen seurakuntatyö on kuitenkin pystynyt kattamaan kehyslityksensä edellisten vuosien säästöillä (säästöjen kerryttämisoikeus on seurakunnilla sekä yhteisellä seurakuntatyöllä).

Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

LAUTTASAAREN SEURAKUNTA

”Helsinkiäiset seurakunnat kertovat suunnitelmissaan, että vuoden 2024 budjetoinnin vaikeuserrointa lisäävät kohonneet sisäiset vuokratulot” todetaan talousarviossa. Jo nyt on osoittautunut, että päätös sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden muuttamisesta siten, että

seurakunnat itse vastaavat kaikista kiinteistöjen synnyttämistä kuluista voi olla kestävä. Toivomme seurakuntayhtymältä kokonaisstrategiaa seurakuntien omistamien kiinteistöjen suhteen. Sisäisten vuokratyöntekijöiden muutoksen yhteydessä ei tehty riittävä selvitystä kirkkojen peruskorjausremonttien vaikutuksista seurakuntien talouteen ja toimintaedellytyksiin. Vaikkapa vain kirkkojen välttämättömät korjaukset voivat muodostua nykymallilla taloudellisesti ylivoimaiseksi haasteeksi.

VASTINE: Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmistelu-ajan edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Seurakuntayhtymän omistamien kiinteistöjen kokonaisstrategian osalta yhteinen kirkkovaltuusto (15.6.2023 § 53) on antanut yhteiselle kirkkoneuvostolle tehtäväksi valmistella Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöstrategian, jossa tulee näkyä myös kiinteän omaisuuden hallinta pitkällä tähtäyksellä. Yhteinen kirkkovaltuusto käsittelee kiinteistöstrategiaa keväällä 2024.

Lauttasaaren seurakunnan kirkkokiinteistöjen peruskorjausremontin kustannusten tultua seurakunnan kannettavaksi, ilman aiemmin toteutettua yhteisvastuullisuutta näyttää seurakunnan taloudellinen ahdinko realisoituvan nopeasti. Toimintamäärärahaa säästäminen ei tuo ratkaisua ja henkilöstön määrääkään ei toiminnan ja palvelun kärsimättä voi nopealla aikataululla voimakkaasti vähentää. Määräaikaisten työsuhteiden osuus seurakunnan työntekijöistä on pieni, joten merkittäviä leikkauksia henkilöstömenoihin ei voi tehdä muutoin kuin irtisanomisten kautta.

VASTINE: Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Positiivisen tuloksen kanavoiminen Helsingissä seurakuntien taloudellisen ahdingon helpottamiseen tulisi nyt suunnitella ja toteuttaa huolella ja tarkoituksenmukaisesti. Sopeutusta on tehty ja tullaan edelleen tekemään, mutta sen ohella on tarpeen huolehtia seurakuntien toimintaedellytyksistä ympäri kaupunkia

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

On ilahduttavaa, että kirkon talouden kehitys kokonaisuudessaan on ollut ennusteita positiivisempaa. Viime vuosina on painotettu yhteisesti toteutettavaa seurakuntien toimintaedellytysten turvaamista ja talouden tasapainottamista. Tästä juontuvaa selvitystyötä esim. työnjaosta, määrärahojen jaosta sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteista tehdään parhaillaan. Nämä nyt keskeneräiset projektit toivottavasti tuovat jo suunnittelukaudella selkeyttä ja helpotusta seurakuntien ahdinkoon. Talousarvioesitykseen 2024 kirjatut menot esim. yhteisten palveluiden osalta herättävät kysymyksiä. Sopeuttamistavoitteet eivät toteudu, vaan suunta näyttää jopa päinvastaiselta kuin esimerkiksi yhteisten palveluiden piispantarkastusraportin johtopäätöksissä todettiin tarpeelliseksi. On olennaista määritellä ja taata taloudelliset

minimiedellytykset, joilla seurakunnat pysyvät elinvoimaisina, kykenevät hoitamaan perustyönsä ja palvelemaan alueen asukkaita.

VASTINE: On helppo jakaa Lauttasaaren seurakunnan seurakuntaneuvoston huoli siitä, että on tärkeää turvata talouden tasapainottaminen. Pitää myös paikkansa, että keskeiset talouteen liittyvät projektit ovat vielä kesken, eikä siitä syystä ole mahdollista vetää lopullisia johtopäätöksiä esim. liittyen piispantarkastuksen esittämiin kysymyksiin.

Sopeuttamistavoitteita seurataan jatkuvasti yhteisen kirkkoneuvoston toimesta, ja nämä vaikuttavat ilman muuta niihin päätöksiin, joita tehdään ajatellen seuraavaa suunnittelukautta 2026- 2030.

MALMIN SEURAKUNTA

Seurakunta on toiminnan suunnittelun ja järjestämisen suhteen erittäin riippuvainen kiinteistöistä ja niiden toimivuudesta. Pidämme tärkeänä, että kiinteistöjen välttämättömiin korjauksiin varaudutaan riittävällä resursoinnilla. Kiinteistöihin liittyvät prosessit (esim. tilasta luopuminen, tilan tyhjentäminen, sisäilmaongelmien ja muiden korjaustarpeiden kartoitus) eivät tällä hetkellä vastaa tarpeita. Toivomme, että kiinteistöjen korjauksiin ja ylläpitoon olisi mahdollista investoida enemmän. Samaan aikaan pidämme kohtuuttomana sitä, että seurakunnat kantavat sisäisissä vuokrissa riskin sen suhteen, millaisia korjauksia toimitiloihin tarvitaan. Seurakunnan tulevaisuuden suunnittelu on mahdotonta, kun sisäiset vuokrat ovat täysin ennakoimattomia, ja erilaiset korjaukset kalliita suhteessa toimintamäärärahoihin.

VASTINE: Yhteiset palvelut tekevät tällä hetkellä esitystä tuleville vuosille investointimäärärahojen nostamiseksi aiemmin päätetystä hyvin alhaisesta tasosta. Ilman määrärahojen lisäämistä ylläpidon ja korjauksien rahoitus muodostuvat kriittiseksi tekijäksi hidastaen välttämättömiä töitä useilla vuosilla ja samanaikaisesti käyttäjillä on huomattavan kokoisia jäljelle jäävien tilojen muutos- ja korjaustarpeita heidän tehdessään toimintojen keskittämisen- ja luopumispäätöksiä osasta kiinteistöistään.

Haluamme korostaa, että seurakuntien elinvoimaisuuden turvaaminen myös taloudellisessa mielessä on tärkeää. Kirkollisveron tuotto on selvästi aikaisempia ennusteita parempi koko suunnitelmakauden ajan, ja ensi vuoden ylijäämäksi ennustetaan 13,4 miljoonaa euroa. Näiden tietojen valossa on välttämätöntä arvioida uudelleen toimintamäärärahojen leikkaustarpeet vuodelle 2026. Pidämme tärkeänä, että tätä odottamatta todennäköisesti lisääntyvää rahaa käytetään seurakuntien toiminnan mahdollistamiseen. Nyt näyttää siltä, että hetkellisesti parantuneessakin taloustilanteessa seurakunnat säästävät ja vähentävät henkilökuntaa, jotta selviävät tulevien vuosien säästöpainneissa. Seurakunta kiinnittää huomiota henkilöstömääriin taulukossa s. 149. Siitä näkyy, että seurakunnat vähentävät henkilöstöä prosentuaalisesti huomattavasti enemmän kuin yhteinen hallinto ja yhteiset seurakunnalliset tehtävät. Henkilöstömäärän muutos seurakunnallisessa toiminnassa on -8 %, yhteisessä hallinnossa -5 % ja yhteisissä seurakunnallisissa tehtävissä -4 %. Pidemmällä tähtäimellä tämän suuntainen kehitys kuihduttaa seurakunnat. Rahanjakoa ja sisäisten vuokrien määräytymistä mietittäessä on tärkeää varmistaa seurakunnallisen toiminnan elinvoimaisuus ja rahoitus.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän

pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

MIKAELIN SEURAKUNTA

Seurakuntaneuvoston mielestä olisi tärkeää, että Helsingin seurakuntayhtymällä olisi selkeä kiinteistöstrategia ja leirikeskusstrategia, jota myös noudatettaisiin.

VASTINE: Kiinteistöstrategian osalta Rohkeasti yhdessä ohjelman yhteydessä tehty päätös luopua noin 40 000 m2 sisäisessä (seurakuntien tai yhteisten palveluiden) käytössä olevista tiloista haastaa kiinteistöosaston resursseja ja sitoo resurssit tähän tehtävään samalla kun hoidamme ylläpidon ja investoinnit annettujen määrärahojen puitteissa. Keskustelua kiinteistöistä käydään seurakuntien kanssa aktiivisesti, mutta rakennusten investointi- ja käyttökustannusten jyrkkä nousu viime vuosina on suuri haaste, minkä vuoksi pääpaino tulevina vuosina tulee olemaan seurakuntien pääkirkkojen ylläpidossa ja korjauksessa.

Sisäisten vuokrien uusi malli aiheuttaa seurakuntien talouden ja toiminnan suunnitteluun epävarmuustekijöitä. Vuokrat saattavat muuttua hyvinkin paljon odottamattomien korjaustöiden takia. Seurakuntaneuvosto toivoo, että sisäisiin vuokriin saataisiin uusi malli, joka mahdollistaisi paremman tulevaisuuden suunnittelun

VASTINE: Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmistelun edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Vuoden 2024 osalta sisäisiin vuokriin vaikuttaa poistoajan muutos, joka Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetaan kertapoistona. Se ei vaikuta sisäisiin vuokriin vuodesta 2025 eteenpäin. Vuodesta 2025 eteenpäin sisäisten vuokrien ennakoitavuutta lisää merkittävästi myös ns. käyttötalouteen siirtojen ja sen jaksotuksen poistuminen.

Vuoden 2023 aikana kirkollisverotulot ovat selkeästi ennakoitua suuremmat. Useana vuotena verototeuma on ollut huomattavasti suurempi kuin arvioitu määrä. Helsingin seurakuntayhtymän veroennuste on useana vuotena ollut huomattavasti pessimistisempi kuin kirkkohallituksen esittämä ennuste. Seurakuntaneuvosto toivoo, että tulevaisuudessa pystyttäisiin löytämään sellainen arvioinnin malli, joka vastaisi paremmin toteutumaa.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

MUNKKINIEMEN SEURAKUNTA

"Helsinkiläiset seurakunnat kertovat suunnitelmissaan, että vuoden 2024 budjetoinnin vaikeuserrointa lisäävät kohonneet sisäiset vuokratulot" todetaan talousarviossa. Myös Munkkiniemen seurakunnan näkemyksen mukaan nykyiset sisäisten vuokrien määräytymisperusteet vaikeuttavat taloussuunnittelua. Ensimmäisen kahden vuoden vertailu osoittaa, että sisäiset vuokrat ovat ennakoimattomia ja saattavat nousta äkillisesti niin merkittävästi, ettei seurakunta ole pystynyt varautumaan siihen budjetissaan. Tähän vaikuttaa erityisesti poistojen osuus. Edelleenkin on niin, ettei seurakunta voi itse päättää millaisia korjauksia sen tiloissa tehdään, mutta joutuu kuitenkin kantamaan kaikki sen kustannukset, mitkä ovat yhden seurakunnan osalta aiempaa huomattavasti raskaammat. Tähän on saatava muutos. Kiinteistöjen korjausmenoja ei voi vähentää täysimääräisesti ainoastaan seurakuntien toimintamäärärahoista, jos haluamme, että seurakunnat ovat toimintakykyisiä tulevaisuudessakin. Sisäisten vuokrien uudet määräytymisperusteet ovat osoittautuneet ongelmalliseksi ja kokonaisuus kaipa kipeästi muutosta.

VASTINE: Valitettavasti suuri osa kirkoistamme on tulossa tai jo tullut peruskorjauksen tarpeeseen ikänsä ja järjestelmiensä osalta. Tällaisten korjausten lykkääminen on mahdollista vain tiettyyn rajaan saakka. Usean kirkon osalta on jo aikaisemmin puhuttu peruskorjauksesta, mutta todellisuudessa ne ovat useimmiten olleet osaperuskorjauksia, joilla on aikanaan mahdollistettu kattavan ja laajan peruskorjauksen lykkääminen tuonnemmaksi.

Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Vuoden 2024 osalta sisäisiin vuokriin vaikuttaa poistoajan muutos, joka Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetaan kertapoistona. Se ei vaikuta sisäisiin vuokriin vuodesta 2025 eteenpäin. Vuodesta 2025 eteenpäin sisäisten vuokrien ennakoitavuutta lisää merkittävästi myös ns. käyttötalouteen siirtojen ja sen jaksotuksen poistaminen.

Yhteisen seurakunnallisen työn merkittävä alijäämä huolestuttaa. Eivätkö tuta-neuvottelut tuottaneetkaan tarvittavia säästöjä, jos vuodelle 2024 säästöjen käyttöä on budjetoitu peräti 1,4 miljoonaa euroa ja kulut ovat kasvaneet edellisvuodesta useilla sadoilla tuhansilla euroilla? Yskän alijäämä on enemmän kuin kaikkien seurakuntien yhteenlaskettu säästöjen käyttö, vaikka yskän budjetti on vain neljännes seurakuntien yhteenlasketusta budjetista. Millaisilla ratkaisuilla yhteisen seurakunnallisen työn talous saadaan tasapainoon? Mikä on Kampin kappelin tulevaisuus, kun kesän kokeilun perusteella pääsylipputuotot jäävät vaatimattomiksi ja kulut kasvavat aiemmasta? Mikä selittää Varustamon kulujen nousun puolella miljoonalla edelliseen vuoteen nähden?

VASTINE: Yhteisen seurakuntatyön merkittävä alijäämä johtuu ensisijaisesti sisäisten vuokrien yllättävästä noususta. Vuokrat määräytyvät sekä edellisvuoden kustannuksista että poistoista. Yhteinen kirkkovaltuusto päätti toteuttaa kirkkohallituksen suositusta poistoaikojen muuttamisesta, ja vaikutus yhteisen seurakuntatyön käyttämiin rakennuksiin oli merkittävä. Ensi vuonna Yhteisen seurakuntatyön sisäisten vuokrien määrä on 3,5 miljoonaa. Kahdessa vuodessa sisäinen vuokra on noussut miljoonalla sen ollessa 2,5 miljoonaa vuosina 2021 sekä 2022. Vuoden 2023 sisäinen vuokra on 2,7 miljoonaa. Vuokrankorotukset kohdentuvat ensisijaisesti Kampin kappeliin, jonka

vuokra vuonna 2024 tulee olemaan 561 621 €. Vertailuna kappelin vuokra vuonna 2022 oli 58 995 € ja vuonna 2023 se on 185 960. Korotus johtuu kappeleiden poistoajan muuttamisesta.

Koska kappelissa ei voida ylläpitää seurakunnallista toimintaa on syytä siirtää kappelin toiminta pois yhteisestä seurakuntatyöstä. Yhteinen kirkkoneuvosto käsittelee Kampin kappelin tilannetta syksyn aikana. Myös varustamoiden sisäinen vuokra on noussut johtuen siitä, että diakoniatalojen poistoajat muutettiin.

Tämän lisäksi myös leirikeskusten sisäinen vuokra on noussut. Vuonna 2022 leirikeskusten sisäinen vuokra oli 1,1 miljoonaa, 2023 se on 1,5 miljoonaa ja vuonna 2024 se nousee niin että se on 1,7 miljoonaa. Mikäli yhteisen seurakuntatyön sisäiset vuokrat olisivat säilyneet samoina kun 2023, niin hallittu muutosprosessi, joihin olisi käytetty puoli miljoonaa säästetyistä varoista, olisi ollut mahdollista toteuttaa.

On totta, että nyt joudutaan miettimään muita säästökeinoja, joista yksi on Kampin kappelista luopuminen ja toinen on useimpien vakanssien täyttämättä jättäminen. Leirikeskusvastuun siirtäminen suoraan seurakuntiin olisi myös osaltaan ratkaisu YSKän tilanteeseen, mutta se siirtäisi ainoastaan ongelman yhteisistä seurakunnallisesta työstä eri seurakuntien seurakuntatyölle.

Seurakuntaneuvosto toivoo myös, että jatkossa talousarvion ilmestyttyä järjestettäisiin kyselytunti, jossa on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja saada tarkennuksia epäselviin kohtiin ennen talousarviolausunnon antamista. Silloin voitaisiin välttää väärinymmärryksiin perustuvat huomiot lausunnoissa.

VASTINE: kts. Haagan seurakunnan seurakuntaneuvoston lausuntoon annettu vastaus.

PAKILAN SEURAKUNTA

Seurakunnan perustehtävät

Määrärahojen jakoperusteissa pitäisi ottaa huomioon se, että seurakunnan on mahdollista hoitaa lakisääteiset tehtävänsä mm. jumalanpalvelukset, toimitukset, rippikoulut.

Pakilan seurakunnassa suurin ongelma näiden tehtävien toteuttamisessa tulevaisuudessa on se, että seurakunnan rippikouluikäluokka pysyy suurena ja nykyisellä henkilöstön määrällä rippikoulujen hoitaminen on jo haastavaa ja työyhteisöä kuormittavaa. Seurakunta joutuu palkkamaan kausityöntekijöitä toteuttaakseen rippikoulut vuosittain.

Leirimaksujen korotus oli välttämätöntä seurakunnan talouden kannalta, mutta ei helpota taloudellista tilannetta pitkäjänteisesti vaan toimii vain ns. hetkellisenä laastarina sille, että kulut eivät kasva hallitsemattoman nopeasti.

Rippikoulutyötä Helsingissä koskee tällä hetkellä yhteiset periaatteet muun muassa leirien pituudesta. Jos seurakunnan ei ole mahdollista toteuttaa tulevaisuudessa rippikoulutyötä yhteisten periaatteiden mukaisesti, on syytä miettiä nuo periaatteet uudelleen tai sitten miettiä määrärahojen jaossa rippikoulutyön toteuttaminen uudella tavalla.

Pakilan seurakunta on hoitanut talouttaan suunnitelmallisesti ja huolellisesti. Henkilöstöä on vähennetty, toimitilojamme toimii enää Hyvän Paimenen kirkko ja kuluja on vuosittain karsittu. Seurakunnan toimitusmäärät eivät ole vuositasolla juurikaan laskeneet, mutta papiston määrä on pienentynyt. Määrärahojen jakautuminen ei tue seurakunnan perustyötä nykyisellä jakomallilla.

Rahanjaossa pitäisi huomioida se, että seurakunnallisen toiminnan painopiste (rippikoulut, toimitukset, kokoava toiminta ym.) painottuvat alueille, joissa kirkkoon kuulumisen aste on korkea. Jos seurakunnan lapsikerhoon on tulijoita, sen järjestämiseen pitää olla varaa. Jos rippikouluihin on tulijoita, pitää olla työntekijöitä sen toteuttamiseen.

Pakilan seurakunta pyysi viimevuotisessa lausunnossaan yhteistä kirkkovaltuustoa keskustelemaan taloudellisista minimiedellytyksistä, joilla perustyö ja palvelut turvataan jatkossa. Lausumme pyynnön tänä vuonna uudelleen. Seurakunnat ovat Helsingissä erilaisessa tilanteessa, mutta rahanjaossa tulisi ottaa huomioon se, että jokaisella seurakunnalla pitää olla mahdollista toteuttaa alueen tarpeen mukaista perustyötä ja tähän työhön pitää saada taloudelliset edellytykset.

Alueella asuvien määrän painottaminen rahanjaossa

Pakilan seurakunta sai vuoden 2024 kehukseen tasapainotusmäärärahan, mikä auttoi hieman seurakuntaa talousarvion laatimisessa, lähinnä siinä, että säästöjä ei kulu niin paljoa kuin ilman tasapainotusmäärärahaa olisi kulunut.

Saatu tasapainotusmääräraha osoitti voimassa olevassa rahanjakomallissa olevan erikoisen piirteen siitä, miten paljon 70–30 jako vaikuttaa määrärahoihin seurakuntien talouskehyksissä. Koska alueella asuvien määrä vaikuttaa rahanjaossa, vaikuttaa se korkea jäsenprosenttisten seurakuntien määrärahoihin rankasti. Jos määrärahanjaossa painotetaan alueella asuvien määrää, tulisi tästä rahaosuudesta tehdä raportit rahojen käytöstä ja niistä projekteista, joihin rahoja on käytetty. Tätä osuutta ei tulisi käyttää seurakunnan perustehtävien hoitamiseen.

Lapsivaikutusten arviointi

Pakilan seurakunnan ikäjakaumassa painottuu lapset ja nuoret. Tämä näkyy myös seurakunnan työalakohtaisessa rahanjaossa siten, että yli neljännes menoista kohdistuu 0–18-vuotiaisiin. Lapsi- ja nuorisotyö tarvitsee työntekijäresurssia vastuu- ja turvallisuuskysymysten vuoksi. Pakilan seurakunnassa lapsi- ja nuorisotyö tarvitsisi työntekijäresurssia tällä hetkellä enemmän kuin määrärahat antavat myöden. Määrärahojen jakoperusteissa on epäonnistuttu myös siinä, että lapsivaikutusten arviointi on sivuutettu. Pakilan seurakunnassa lapsivaikutukset tulevat olemaan hyvin suuret ja kauaskantoiset nykyisellä määrärahojen jakoperiaatteella.

Edessä olevat vuoden 2026 leikkaukset ja kirkollisverotuottojen nousu

Talousarviokirjassa 2024 todetaan sivulla 8, että suunnittelukaudella 2024–2026 seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne kohenee parantuneen kirkollisverotuotto-odotuksen ja vuonna 2022 tehtyjen kululeikkausten ansiosta. Onkin aiheellista kysyä, ovatko vuodelle 2026 suunnitellut toimintamäärärahojen leikkaukset aiheellista toteuttaa suunnitellusti. Jos seurakuntayhtymän ylijäämä kasvaa, ei seurakuntien talouskehkyksiä tule leikata.

Tarvehankintainen määräraha

Talousarviokirjan sivulla 108 esitetty tarvehankintainen määräraha 1 607 637 euroa on tarkoitettu projekteihin ja ennalta-arvaamattomiin kuluihin seurakunnissa tai yhteisissä palveluissa. Kehittämiseen suunnatun määrärahan päätöksien pitää olla seurakunnan omassa päätäntävallassa ilman erillisiä anomuksia. Jos määrärahan jakaisi seurakuntien ja yhteisen palveluiden kesken saisi jokainen yksikkö 80 000 euroa kehykseensä lisää rahaa. Raha olisi tervetullut monen seurakunnan perustyöhön tai työn kehittämiseen. Ehdotamme, että vuoden 2025 talouskehyksessä tarvehankintaiset määrärahat jätetään pois ja ne suunnataan suoraan kehyksiin, työhön ja kehittämiseen käytettäväksi rahaksi, josta seurakunnat itse voivat päättää tarpeensa mukaan.

VASTINE: Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa seurakuntien määrärahojen jakomallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmistelun edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

PITÄJÄNMÄEN SEURAKUNTA

Kirkko Helsingissä ovat sen seurakunnat. Jäsenet ovat ensisijaisesti paikallisten seurakuntien jäseniä, ei hallintokokonaisuuden ja moniportaisen hallinnollisen rakennelman sponsoreita.

Seurakuntien elinvoimaisuuden turvaaminen myös taloudellisesti on elintärkeää. Nyt näyttää siltä, että hetkellisesti parantuneessakin taloustilanteessa seurakunnat säästävät ja vähentävät henkilökuntaa, jotta selviävät tulevien vuosien säästöpainneissa. Talous on ennakoimatonta. Rahanjakoa ja sisäisten vuokrien määräytymistä mietittäessä on tärkeää varmistaa seurakunnallisen toiminnan elinvoimaisuus ja rahoitus. Talouden kehitys on aiemmin oletettua paljon positiivisempaa, inflaatiosta ja kustannusten noususta huolimatta. Kirkollisveron tuotto on selvästi aikaisempia ennusteita parempi koko suunnitelmakauden ajan. Ensi vuoden ylijäämäksi ennustetaan 13,4 miljoonaa euroa. Näiden tietojen valossa on välttämätöntä arvioida uudelleen toimintamäärärahojen leikkaustarpeet vuodelle 2026 ja että pidämme tärkeänä, että tätä odottamatta todennäköisesti lisääntyvää rahaa käytetään seurakuntien toiminnan mahdollistamiseen suoraan seurakunnille osoitettuun kehykseen.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

Seurakunta on toiminnan suunnittelun ja järjestämisen suhteen erittäin riippuvainen kiinteistöistä ja niiden toimivuudesta. Pidämme tärkeänä, että kiinteistöjen välttämättömiin korjauksiin varaudutaan riittävällä resursoinnilla. Kiinteistöihin liittyvät prosessit (esim. tilasta luopuminen, tilan tyhjentäminen, sisäilmaongelmien ja muiden korjaustarpeiden kartoitus) eivät tällä hetkellä vastaa tarpeita. Toivomme, että kiinteistöjen korjauksiin ja ylläpitoon olisi mahdollista investoida enemmän. Samaan aikaan pidämme kohtuuttomana sitä, että seurakunnat kantavat sisäisissä vuokrissa riskin sen suhteen, millaisia korjauksia toimitiloihin tarvitaan. Seurakunnan tulevaisuuden

suunnittelu on mahdotonta, kun sisäiset vuokrat ovat täysin ennakoimattomia, ja erilaiset korjaukset kalliita suhteessa toimintamäärärahoihin.

VASTINE: Keskeisten prosessien osalta vastuun- ja tehtävienjakoa on tarpeen selventää ja sitä varten on työ ensimmäisten prosessien osalt on käynnistymässä. Sisäisten vuokrien osalta on käynnissä tulevien vuosien määrärahan jakamisen periaatteet. Tämä ei suoraan vaikuta sisäisiin vuokriin, mutta sillä on vaikutusta seurakuntien talouteen. On erittäin valitettavaa, että poistoaikojen muutokset vaikuttavat seurakuntien sisäisiin vuokriin osin huomattavastikin niitä nostaan. Tämä on päätös, jonka tekemisessä kiinteistötoimisto ei ole ollut suoraan mukana vaan tieto on tullut meille samalla tavalla annettuna kuin seurakunnillekin. Helsingin seurakuntayhtymän osalta suuri määrä kirkkoja on tulossa ja jo tullut 45-70 vuoden ikään, mikä tarkoittaa kohteiden osalta kattavien peruskorjausten tarvetta kyseisissä kohteissa. Valitettavasti ns. osaperukorjauksia toteuttamalla ei ole enää perusteltua edetä kirkon saavuttaessa tietyn iän. Laajat peruskorjaukset ovat myös osa Hiilineutraali kirkko – tavoitetta, johon olemme sitoutuneet.

ROIHUVUOREN SEURAKUNTA

Roihuvuoren seurakunnan seurakuntaneuvosto kiinnittää talousarviolausunnossaan huomiota seuraaviin asioihin:

1. Seurakunnalliseen toimintaan osoitetut määrärahat
2. Kehymäärärahojen jakoperiaate 70/30 asettaa Helsingin seurakuntien jäsenet ja työntekijät keskenään eriarvoiseen asemaan
3. Sisäisten vuokrien heittelemisen aiheuttamat ongelmat seurakunnille
4. Tarvehankintainen määräraha

1. Seurakunnalliseen toimintaan osoitetut määrärahat

Talousarvion esittelyssä todetaan, että kirkollisverotulot ovat kasvaneet vuonna 2022 ja varsinkin vuonna 2023 ennako-odotuksia paljon enemmän. Vaikka talous tulee pitkällä aikavälillä toteutumaan laskevana, lyhyen aikavälin näköalojen muuttuminen aiempaa myönteisemmiksi antaa mahdollisuuden tarkastella lähivuosille suunniteltuja suuria kehysleikkauksia uudelleen. Seurakuntien kannalta olisi toivottavaa, jos suunniteltuja sopeuttamistoimia voitaisiin viedä läpi rauhallisemmassa, ja siten vähemmän kielteisiä henkilöstövaikutuksia synnyttävässä tahdissa.

2. Kehymäärärahojen jakoperiaate 70/30 asettaa Helsingin seurakuntien jäsenet ja työntekijät eriarvoiseen asemaan

Roihuvuoren seurakunta on jo kahtena vuonna tuonut talousarviolausunnossa esille, kuinka jakosuhteen 70/30 soveltaminen kohtelee huonosti korkean jäsenprosentin seurakuntien talouksia ja asettaa näiden seurakuntien jäsenet ja työntekijät muita huonompaan asemaan. Tämän, vain Helsingin seurakuntayhtymässä sovellettavan jakokaavan vaikutus kehymäärärahojen määräytymiseen on kasvanut ja kasvaa edelleen vuosi vuodelta niiden seurakuntien eduksi, joissa kirkkoonkuulumisprosentti on matalin. Tilannetta ei voi pitää tarkoituksenmukaisena, kun on selvittämättä, millä perusteella alueen asukasluku pitäisi ottaa huomioon määrärahoja jaettaessa.

Sisäisten vuokrien ohella seurakunnan saama kehysmääräraha vaikuttaa suuresti siihen, kuinka paljon seurakunta voi suunnata taloudellisia resursseja henkilöstökuluihin. Oheisesta kaaviosta käy ilmi, kuinka seurakuntien väliset erot työntekijöiden lukumäärissä seurakuntalaista kohden ovat jo niin suuret, että sitä on syytä pitää korjausta edellyttävänä epäkohtana.

	Jäseniä / työntekijä	Henkilötyövuodet 2022 (suorituslisä)	Jäsenmäärä 2023
Pitäjänmäki	382	22	8 393
Mikael	448	52	23 280
Vuosaari	490	32	15 680
Töölö	499	52	25 929
Kallio	534	34	18 161
Haaga	549	24	13 175
Kannelmäki	552	24	13 255
Munkkiniemi	568	18	10 215
Oulunkylä	583	30	17 484
Malmi	588	79	46 424
Tuomiokirkko	589	50	29 457
Lauttasaari	599	21	12 588
Herttoniemi	600	26	15 611
Paavali	634	22	13 954
Pakila	643	19	12 226
Roihuvuori	644	27	17 398

Tilanne kuormittaa erityisesti korkean jäsenprosentin seurakuntien työntekijöitä ja asettaa sen vuoksi myös näiden seurakuntien jäsenet epätasa-arvoiseen asemaan muiden seurakuntien jäseniin nähden. Työntekijöiden epätasa-arvoinen kohtelu tulee näkyväksi monissa yhteyksissä, myös seurakunnille määriteltyjen suorituslisämäärärahojen jakamisessa, joka tapahtuu työntekijämäärän, ei jäsenmäärän pohjalta. Suorituslisää annetaan työyhteisölle jaettavaksi sitä enemmän, mitä kevyempi kuorma työntekijöihin laskennallisesti kohdistuu.

	Jäseniä / työntekijä	Rippikoululaisia 2023	Rippikoulun kulut	Henkilötyö- vuodet 2022	Jäsenmäärä 2023
Pitäjänmäki	382	75	62 250	22	8 393
Mikael	448	286	237 380	52	23 280
Vuosaari	490	175	145 250	32	15 680
Töölö	499	215	178 450	52	25 929
Kallio	534	46	38 180	34	18 161
Haaga	549	110	91 300	24	13 175
Kannelmäki	552	137	113 710	24	13 255
Munkkiniemi	568	119	98 770	18	10 215
Oulunkylä	583	191	158 530	30	17 484
Malmi	588	654	542 820	79	46 424
Tuomiokirkko	589	250	207 500	50	29 457
Lauttasaari	599	146	121 180	21	12 588
Herttoniemi	600	185	153 550	26	15 611

Paavali	634	97	80 510	22	13 954
Pakila	643	221	183 430	19	12 226
Roihuvuori	644	223	185 090	27	17 398

Kuten jo vuoden 2023 talousarviolausunnossa totesimme, korkean kirkkoonkuulumisprosentin seurakunnilla on usein hoidettavanaan keskimääräistä merkittävästi suurempi kustannusintensiivinen rippikoulutyö. Edellä olevasta taulukosta käy ilmi, kuinka rippikoulutyö vaatii huomattavia subventioita. Rippikoulumaksut eivät kata edes yksittäisen rippikoululaisen aiheuttamia majoitus-, ruoka- ja matkakuluja, puhumattakaan että maksuilla katettaisiin opettajista ja isosista aiheutuvat palkka-, majoitus-, ruoka- ja päivärahaikulut. Tuoreen laskelman mukaan yhden rippikoululaisen aiheuttamat kulut vuonna 2023 ovat keskimäärin noin 830 euroa. 0–18-vuotiaiden ikäpainotuksen soveltaminen määrärahojen jakamisessa on hyvin perustelua, ja olisi syytä arvioida, pitäisikö rippikoululaisista aiheutuvat todelliset kulut ottaa vielä paremmin huomioon kehysmäärärahojen jakamisen yhteydessä.

3. Sisäisten vuokrien heittelehtimisen aiheuttamat ongelmat seurakunnille

Sisäiset vuokrat määräytyvät vuosina 2023–2025 kunkin kiinteistön ja toimitilan toissavuoden toteutuneiden kustannusten (käyttömenot + vuosikorjaukset + poistot + kertaluonteiset kulut) mukaisina, suhteutettuna seurakunnan käytössä olevien neliöiden määrään. Roihuvuoren seurakuntaneuvosto kiinnitti jo viime vuonna huomiota siihen, kuinka sisäisten vuokrien määräytymisperusteista (käyttömenoja ja poistoja ei jaksoteta, vaan ne kohdistetaan kokonaisuudessaan yksittäisen vuoden sisäisiin vuokriin) seuraa, että vuokrat voivat heitellä suuresti vuodesta toiseen, mikä aiheuttaa seurakuntien taloudenpitoon vakavia ja huonosti ennakoitavia haasteita. Vuosikorjaukset saattavat yllättää sekä ajankohtansa että kustannustensa osalta, niin kuin Laajasalon kirkon kohdalla on nyt käynyt.

Laskevan talouden toimintaympäristössä tulojen ja menojen ennakoitavuuden merkitys korostuu. Sisäisten vuokrien muutosten tulisi olla hyvin ennakoitavissa ja perustua esimerkiksi rakennuskustannusindeksiin. Seurakunnat eivät käytännössä voi vaikuttaa olemassa olevan rakennuskannan sijaintiin tai siihen millaista rakennustapaa noudattaen kiinteistöt on rakennettu tai milloin rakennukset tulevat peruskorjauksikään. Seurakunnat voivat vaikuttaa ainoastaan rakennusten käyttö- ja ylläpitomenoihin, ja niihinkin hyvin vähän. Käytössä oleva laskentatapa asettaa seurakunnat kuitenkin omistajan asemaan, ilman että seurakunnilla on sanansijaa toteutettavien peruskorjausinvestointien (tai niihin verrattavien remonttien) laajuuteen ja ajankohtaan.

Roihuvuoren seurakuntaneuvoston näkemyksen mukaan sisäisten vuokrien järjestelmästä tulisi luopua ja jättää kaikki seurakuntayhtymän omistuksessa olevat toimitilat kiinteistötoimen hoitoon. Kiinteistöjen pitämisen tai niistä luopumisen tulisi perustua koko seurakuntayhtymän laajuiseen kiinteistöstrategiaan, sen sijaan, että niistä päättävät yksittäisten seurakuntien seurakuntaneuvostot mahdollisesti kohtuuttomaksi nousevien sisäisten vuokrien perusteella. Yhteisesti strategisin perustein pidettäväksi päätettyjen kiinteistöjen kohdalla kaikki sisäiset vuokrat voitaisiin korvata kiinteistötoimelle seurakunnille osoitetusta yhteisestä kokonaismäärärahasta.

Niin kauan kuin sisäisiä vuokria kuitenkin edelleen peritään, ehdotamme harkittavaksi järjestelmää, jossa kaikkien seurakunnallisessa käytössä olevien kiinteistöjen poistot ja ei-aktivoitavat kertaluonteiset kulut maksetaan seurakunnille osoitetusta yhteisestä kokonaismäärärahasta.

Seurakuntien maksamat sisäiset vuokrat määräytyisivät käyttö- ja ylläpitokulujen mukaan, joihin seurakunnat voivat edes jossain määrin itse vaikuttaa.

4. Tarvehankintainen määräraha

Talousarvioesitys sisältää merkittävän tarvehankintaisen määrärahavarausten 1 607.637 euroa.

Tästä 70 % suunnitellaan jaettavaksi projektirahoituksena ja loput, noin 30 % varataan yllättäviin ja/tai äkillisiin, ennalta arvaamattomiin menoeriin seurakunnissa ja yhteisissä palveluissa vuoden 2023 aikana. Projektirahoitukseen tehtävä varaus on merkittävä, mutta arviomme mukaan tarpeellinen: jotta voimme näkyä helsinkiläisten arjessa ja palvella heitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Seurakuntien talousarviot muodostuvat perustoiminnan menoista ja yksittäisen seurakunnan (muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta) mahdollisuudet käynnistää taloudellisesti vähänkään vaativampia uusia hankkeita ovat rajalliset. Tällaisiin tarkoituksiin tarvitaan talousarvion ulkopuolista projektirahaa. Tarvehankintaisen määrärahan varaus on kuitenkin poissa seurakuntien perustoiminnan rahoituksesta ja siksi sitä ei ole syytä paisuttaa kovin suureksi.

5. Lausunto

Roihuvuoren seurakunta ehdottaa, että yhteinen kirkkoneuvosto antaa sisäiselle tarkastukselle tehtäväksi tutkia tai tutkituttaa ulkopuolisella asiantuntijalla, millaisen taloudellisen kuorman kirkkoon kuulumaton väestönosa aiheuttaa seurakuntien toiminnalle. Tämä tieto olisi välttämätön myös Seurakuntien määrärahojen ja sisäisten vuokrien projektin ohjausryhmän toiminnan kannalta. Olisi selvitettävä, millaisen kuormittavan vaikutuksen kirkkoon kuulumaton väestönosa aiheuttaa eri työntekijäryhmien kuten pappien, kantoreiden, diakonien, nuorisotyöntekijöiden, varhaiskasvattajien, suntioiden, tiedottajien tai seurakuntasiihteereiden kannalta. Arvio olisi hyvä tehdä myös kustannuspaikoittain. Samoin arvioinnin piiriin tulisi liittää myös seurakuntien toimitilat, millainen taloudellinen rasitus niihin kohdistuu muiden uskontojen edustajien, toisten kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen sekä kirkosta eronneiden taholta. Arvio on välttämätön, koska niin suuri osa seurakunnalliseen toimintaan osoitettavista määrärahoista jaetaan seurakuntien alueiden asukasluvun perusteella. Asialla on kiire sillä Seurakuntien määrärahojen ja sisäisten vuokrien projektin ohjausryhmän on määrä jo lähiaikoina selvittää, mihin mahdollisiin toimenpiteisiin tulisi ryhtyä vuoden 2025 talousarvion osalta.

Mikäli Seurakuntien määrärahojen ja sisäisten vuokrien projektin työn lopputuloksena syntyvät ehdotukset eivät rakennu tutkimusdatan varaan, vaan tulevat määrärahojen jakoperusteiden osalta perustumaan lähinnä mielipiteisiin ja mielikuviin, asettuu koko hankkeen mielekkyys kysymyksenalaiseksi. Määrärahojen jakotavalla pitäisi olla vahvat tosielämästä nousevat perusteet.

Jakosuhteen aiheuttama ongelma on mittava. Määrärahojen jaossa epäedulliseen asemaan jäävien seurakuntien luottamushenkilöiden ja työntekijöiden keskuudessa koettu epätasa-arvoinen kohtelu vaikuttaa etenkin työntekijöiden mielialoihin. On vaikea ymmärtää miksi toistuvista pyynnöistä huolimatta asian selvittäminen ei ole edistynyt eikä perusteluja ongelmalliselle käytännölle ole esitetty. Samaan aikaan seurakuntayhtymässä halutaan edistää ja painottaa tiedolla johtamista. Sen eteen nähdään runsaasti vaivaa monessa, tähän merkittävään seurakuntien talouteen vaikuttavaan huoleen nähden pienemmän mittaluokan asiassa.

Määrärahojen jakamisessa tavoitteena tulisi olla Helsingin seurakuntien jäsenten ja työntekijöiden mahdollisimman yhdenvertainen kohtelu. Roihuvuoren seurakuntaneuvosto puoltaa talousarvioehdotuksen hyväksymistä sillä ehdolla, että tämän lausunnon kohdassa 5 esitetty selvitystyö toteutetaan nopealla aikataululla ja sen tulokset raportoidaan yhteiselle kirkkoneuvostolle, yhteiselle kirkkovaltuustolle ja seurakuntaneuvostoille.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevia seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteita ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteista valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmistelun edetessä. Projektin valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa. Projektissa sisäisiä vuokria ja seurakuntien määrärahoja tarkastellaan erilaisten mittareiden ja tunnuslukujen kautta. Sisäisen tarkastuksen tuottama aineisto täydentäisi eittämättä kuvaa seurakuntien resurssien jakautumisen nykytilanteesta.

TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Tuomiokirkkoseurakunta haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että seurakuntayhtymässä jaetaan paikkoja ja taloudellisia resursseja rovastikunnittain huomioimatta rovastikuntien kokoeroja. Esim. Tuomiorovastikunta on yli kaksi kertaa suurempi kuin Huopalahden rovastikunta. Tämä tulisi huomioida mm. lääninrovastien palkkioissa, vaikka kysymyksessä onkin todella pieni summa kokonaisuuteen verrattuna. Palkkio on tarkoitettu mm. työntekijäryhmien koolle kutsumiseen. Luonnollisesti suuremmassa yksikössä on enemmän työntekijöitä.

VASTINE: Lääninrovastin palkkio on määritelty KirVESTES:in liitteessä 1. Helsingin seurakuntayhtymä ei voi paikallisesti sopia lääninrovastin palkkion suuruudesta, vaan se maksetaan suoraan Kirkon keskusrahaston varoista tuomiokapitulien ilmoituksen mukaisesti.

Helsingin tuomiokirkkoseurakunta toteaa, että seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne kohenee suunnittelukaudella 2024–2026 parantuneen kirkollisverotuotto-odotuksen ja vuonna 2022 tehtyjen kululeikkausten ansiosta. Talousarvion 2024 perusteella vuosikatetta kertyy 21,4 milj. euroa. Kirkollisverotulojen kasvu vuonna 2022 ja varsinkin vuonna 2023 on ollut ennako-odotuksia paljon parempi.

Odotettua paremmassa verotuottotilanteessa on tärkeää arvioida, ovatko seurakuntiin kohdistuneet säästöpaineeet relevantteja. Tärkeää on taata seurakuntien elinvoimaisuus ja rahoitus. Tähän kiinnitettiin huomiota myös seurakuntayhtymään suoritettun piispantarkastuksen pöytäkirjassa.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

Nykyisessä sisäisten vuokrien mallissa kiinteistökulut ovat ennakoimattomia, eikä seurakunnilla ole mahdollisuutta pitkäjänteiseen taloudenhoitoon. Sisäisten vuokrien nykyistä mallia on muutettava tai siitä on luovuttava.

VASTINE: Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisten vuokrien mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmistelun edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Vuoden 2024 osalta sisäisiin vuokriin vaikuttaa poistoajan muutos, joka Helsingin seurakuntayhtymässä toteutetaan kertapoistona. Se ei vaikuta sisäisiin vuokriin vuodesta 2025 eteenpäin. Vuodesta 2025 eteenpäin sisäisten vuokrien ennakoitavuutta lisää merkittävästi myös ns. käyttötalouteen siirtojen ja sen jaksotuksen poistuminen.

Seurakuntataloudet saavat valtiolta rahoitusta erinäisiin seurakunnille eri laeilla säädettyihin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Näitä ovat hautaustoimi, väestökirjanpito sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Rahoituksen kokonaismääräksi vuodeksi 2024 on Helsingin seurakuntayhtymälle tulossa 13,4 miljoonaa euroa.

Tuomiokirkkoseurakunta esittää, että seurakuntayhtymä tekee kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon osoitetusta tuesta avoimen ja läpinäkyvän.

VASTINE: Valtionrahoitus käsitellään seurakuntatalouksien kirjapidossa niin kutsuttuna yleisrahoituksena, koska rahoituksen jakoperuste ei seurakuntatalouksella vastaa rahoituksen käyttöä. Yksittäisen seurakuntatalouden ei tarvitse eikä voikaan kohdentaa saamaansa valtionrahoitusosuutta syntyneille kustannuksille. Laki valtionrahoituksesta ev.lut. kirkolle määrittää tarkasti rahoituksen käytön. Valtion, käytännössä opetus- ja kulttuuriministeriön, näkökulmasta, valtionrahoituksen käyttöä arvioidaan koko kirkon tasolla – siis kaikki seurakuntataloudet yhteen laskettuna. Kirkkohallitus kerää vuosittain seurakunnilta tiedot kustannuksista, laskee ne yhteen ja ilmoittaa OKM:lle.

VUOSAAREN SEURAKUNTA

Helsingin seurakuntayhtymän talouden näkymät

On hyvä, että dokumentissa on tuotu esiin se, että kirkollisverojen ennustetaan nousevan, mutta sivun 8 alussa olevat, alla punaisella merkityt luvut, ovat vanhentunutta tietoa: "Vuonna 2023 kirkollisveroa arvioidaan kertyvän noin 88,3 milj. euroa. Kasvu vuodesta 2022 olisi noin 6 prosenttia. Vuonna 2022 verotulo kasvoi 3,6 prosenttia. Vuoden 2024 kirkollisveron tuloarvio on 89,6 milj. euroa – kasvun odotetaan olevan 1,5 prosenttia. Suunnitelmavuonna 2025 verotulo kasvaisi puoli prosenttia ja vuonna 2026 sen odotetaan pysyvän edellisvuoden tasolla. Kirkollisveron tuotto on selvästi aikaisempia ennusteita parempi."

Alla oleva FCG:n taulukko¹ osoittaa, että punaisella olevat kohdat tulisi korjata uusimman ennusteen mukaisiksi:

Kirkollisvero 1000 e	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Helsingin srky	83 215	94 071	96 501	98 277	99 864	101 114	102 247	103 407	104 705
Muutos-%	2,00 %	13,00 %	2,60 %	1,80 %	1,60 %	1,30 %	1,10 %	1,10 %	1,30 %

Jäsenmääräarvio

Sivulla 9 kerrotaan Helsingin seurakuntien jäsenmäärä vuosien 2019–2023 alussa ja ennuste vuosille 2024–2026, jonka mukaan:

vuosi	1.1.2019	1.1.2020	1.1.2021	1.1.2022	1.1.2023	1.1.2024	1.1.2025	1.1.2026
jäsenmäärä	337 955	333 875	329 100	322 254	315 446	309 446	303 446	297 446

Helsingin srky-Helsingfo	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Asukasluku	648 042	653 835	657 674	658 457	664 921	673 155	677 923	682 559	687 053
Jäsenmäärä	337 955	333 875	329 100	322 254	315 446	312 249	309 231	306 407	303 623
Kirkollisveroa maksavat	244 014	239 312	236 785	234 493	227 804	225 351	223 070	221 098	219 298

Näyttäisi siltä, että 2019–2023 jäsenmäärien alle on kirjautunut 2018–2022 jäsenmäärät. Seurakuntien uuden talousanalyysin mukaan luvut ovat:

Jommassakummassa on väärät luvut, kannattaa tarkistaa. Lisäksi 2024 alkaen TA-kirjan ennusteet eivät vastaa FCG:n elokuun ennustetta. Luvut tulisi korjata TA-kirjaan käyttäen uusinta ennustetta.

VASTINE: FCG Oy:n laatimat verotuottoennusteet ovat olleet joko liian negatiivisia tai positiivisia riippuen muun muassa ennusteiden tekohetkellä käytössä olleista VM:n ja Kuntaliiton ennusteista. Tällä kertaa talousarvon valmistelijoiden näkemys on FCG Oy:n ennustetta varovaisempi. Talousarvioesitys on laadittu ja ennustevuodet esitetty tämän lähtökohdan perusteella.

Talousarvioesityksessä olevat jäsenmääräarviot ovat FCG Oy:n ennustetta maltillisemmat ja peilaavat paremmin toteutuneeseen kehitykseen. Kyseisessä FCG Oy:n laatimassa ennusteessa ei ole tarpeellisissa määriin otettu huomioon Helsingin väestökehitystä ja seurakuntayhtymän jäsenkehitystä, jotka poikkeavat muun maan kehityksestä.

JOHANNES FÖRSAMLING

Seurakuntaneuvosto toteaa, että yhteinen kirkkovaltuusto on väliaikaisesti mahdollistanut, että Johanneksen seurakunta voi pitää Johanneksen kirkon. On erittäin tärkeää, että tulevaisuuden mallia kehitettäessä huomioidaan ne taloudelliset seuraukset, joita suuren ja keskeisen kirkon ylläpitäminen vaatii.

VASTINE: Asia on esillä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa, jossa valmistellaan vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevia sisäisten vuokrien määräytymisperusteita. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

¹ ks. Kirkollisvero - Sakasti ja FCG Verotulon ennakkoinnista

MATTEUS FÖRSAMLING

Sisäisten vuokrien järjestelmä

Sisäisten vuokrien järjestelmä on epäonnistunut ja tämä pitäisi korjata mahdollisimman pian. Järjestelmä ei ole oikeudenmukainen, ennustettava eikä tasavertainen. Se johtaa myös näennäisiin säästöihin, kun tilat ja kirkot pidetään tyhjiillään.

VASTINE: Kiinteistöosasto tekee koko ajan töitä niistä tiloista luopumiseksi tai niiden ulosvuokraamiseksi, joissa Helsingin seurakuntayhtymän oma käyttö on päättynyt. Myynnin edellytyksenä on usein kaavamuuotos, mikä vie ajallisesti useita vuosia sisältäen mm. suunnittelua ja alueen asukkaiden kuulemista.

Niihin tiloihin, jotka ovat vielä käyttökelpoisia ja joissa oma käyttö päättyy, pyrkii kiinteistöosasto löytämään vuokralaiset, vaikka lyhytaikaisellakin vuokrasopimuksella kunnes kohteen osalta pystytään etenemään kaavan ja lupien saamisen jälkeen. Valitettavasti merkittävä osa tyhjänä olevista tiloista edellyttäisi huomattavia investointeja, jotta niitä voitaisiin käyttää tai vuokrata ulos, minkä vuoksi ne joudutaan pitämään tyhjinä, jos tila ei ole enää käyttäjille turvallinen. Hankkeiden etenemistä hidastavat myös mahdolliset valitukset, kuten olemme viimeksi todenneet Merirastin kappelin osalta. Oletettava viivästys valitusten vuoksi Merirastin kappelin osalta on vähintään 1,5 vuotta. Tällä hetkellä kiinteistö- ja asuntomarkkinat ovat harmillisen odottavat ja pääosaan myynnissä olevista kohteista ei saada asiallisen suuruisia tarjouksia.

Itäkeskuksen kehitys

Kun puhutaan investoinneista ja sijoituksista, ei oteta huomioon Itäkeskuksessa suunniteltuja muutoksia. Seurakuntaneuvosto toivoo, että kiinteistötoimi pitää itsensä ajan tasalla näistä suunnitelmista, ja että se harkitsee voisiko Matteuksen kirkon käyttöä laajentaa ja monipuolistaa.

VASTINE: Kiinteistöosasto seuraa edelleen Itäkeskuksen alueen kehittymistä ja kaavoitusta. Tämän vuoksi olemme järjestäneet kokouksia kaavoittajan kanssa ja niitä on sovittu myös lisää, jossa käydään läpi Matteuksen kirkon tulevat pysäköintijärjestelyt. Näihin tapaamisiin/kokouksiin on kutsuttu aina myös Matteus församlingin edustajia ja pyydetty heitä kertomaan eteenpäin myös niille muille toimijoille, joiden församling näkee tarpeelliseksi olla paikalla. Esitämmekin, että kirkkoherra voi tarvittaessa kutsua kaavoittajan esittelemään suunnitelmia seurakuntaneuvostolleen, jos tällainen katsotaan tarpeelliseksi. Matteuksen kirkon laajentamistarpeista ei kiinteistötoimistolle ole tehty ainakaan viimevuosina mitään esitystä, joten jos tällaisia tarpeita on, ne on syytä tuoda tietoon ja viedä luottamuselimien käsittelyyn. Sama asia koskee mahdollisia tilojen muuntamistarpeita. Tältä osin resurssit ovat ainakin lähivuosien osalta varsin rajalliset.

Lekholmen

Budjettiehdotuksessa ei ole määrärahaa Lekholmenin korjauksiin ennen vuotta 2026. Lekholmenin liittäminen kunnallistekniikkaan on kiireellinen, koska vedensaanti on keskeytynyt useasti kesällä 2023. Myös suljettujen rakennusten (Ostis ja Tokas) korjaaminen on aloitettava tulevana kesänä!

VASTINE: Lekholmenin kunnallistekniikan parantamisen (merenalaiset linjojen) eteen on tehty työtä ja sitä jatketaan. Yhteiset palvelut on tunnistanut sekä edellä mainitun että Lekholmenin

rakennusten uusimistarpeen. Nämä tarpeet ovat osana suurta kokonaisuutta menossa luottamushenkilöille tiedoksi ja päätettäväksi vuoden 2024 alkupuolella, jolloin YKN ja YKV käsittelevät aiempien päätöstensä mukaisesti tulevien vuosien hankkeiden priorisointijärjestystä sekä mahdollisesti myös investointimäärärahojen nostamista. Lekholmeniin tarvittavat investoinnit ovat osa suurempaa tulevien vuosien leirien ja leirikeskusten järjestämisen suunnittelua. Lekholmeniin tarvittavat investoinnit ovat niin mittavia, että ne vaikuttavat kokonaisinvestointisuunnitelmaan ja sen lisäksi niillä on toteutuessaan suuri vaikutus yhteisten palveluiden mahdollisuuksiin pysyä annetuissa talousarvioraameissa sisäisten vuokrien osalta, minkä vuoksi asia on hyvin haastava.

ICT-investoinnit ja järjestelmien uusiminen

Yhtymän ICT-kustannukset ovat korkeat ja tarve uusia järjestelmiä on merkittävä. Matteus toivoo, että päätös vuokrata laitteita (kopiokoneet, puhelimet ja tietokoneet) arvioidaan uudelleen, koska vuokrat kustannus usein ylittää hankintahinnan. Myös saman puhelimen/tietokoneen pitoaika voisi olla pidempi. Kaikkia järjestelmiä ei tarvitsisi räättälöidä yhtymän tarpeisiin.

VASTINE: Hankinnoissa pyritään aina löytämään tehokas ja kokonaistaloudellisesti edullisin ratkaisu. Helsingin seurakuntayhtymän digistrategia ohjaa hankintojen ja tietojärjestelmien kehittämistä. Edullisin ei välttämättä ole ratkaisusta se, jolla on halvin hintalappu.

Monitoimilaitteet ja tietokoneet on jo pitkään hankittu leasing-rahoituksella. Oikeastaan pitää puhua elinkaarenhallintapalveluista, sillä vuokra sisältää paljon muutakin kuin rahoituksen: mm. laiterekisteripalvelut ja laitteesta luopuminen kestäväällä tavalla elinkaaren päättyessä. Laitteiden vuokraus ei ole kallista, kun ottaa huomioon nämä lisäarvopalvelut, joista tulisi kuluja joka tapauksessa, mikäli ne hoidettaisiin itse. Varsinaisen vuokra-ajan jälkeen on mahdollista jatkaa elinkaarta jatkovuokrauksella, mikä varsinkin monitoimilaitteiden tapauksessa on järkevää ja edullista, mikäli laite on edelleen käyttökelpoinen. Tietokoneiden osalta elinkaarimalli mahdollistaa ja varmistaa sen, että kaikki käytössä olevat koneet ovat ajanmukaisia ja toimivia työkaluja. Ennen elinkaarenhallintamallin käyttöönottoa vuonna 2011 useat seurakuntien työntekijät joutuivat työskentelemään hitaalla ja vanhentuneella laitteella samalla kun it-tuen työpanos tärvääntyi näiden vanhentuneiden laitteiden ongelmien selvittelyyn. Tietoturva oli retuperällä, kun varastot ja pöytälaatikot pursuivat käytöstä poistettuja laitteita, joiden tietoturva ei kiinnostanut ketään.

Puhelimien tapauksessa tulee puhua oikeastaan palvelupäätelaitteista, eli laitteet hankitaan palveluna. Palvelu pitää sisällään mm. laitehallinnan (MDM), mobiilitietoturvan, huolto- ja vaihtolaittepalvelun vikatilanteissa (Next Business Day), laitetietokannan sekä loppukäyttäjän tukipalvelun, johon voi ongelmatilanteissa soittaa kaikissa puhelinta koskevilla ongelmilla. Nykyään älypuhelin on päätelaite, jolla käytetään sovelluksia, pilvipalveluita ja jolla tunnistaudutaan vahvasti (MFA). Siksi on välttämätöntä, että puhelimen tietoturva on kunnossa ja päivitykset ajan tasalla. Puhelinten pitää olla ajantasaisia ja valmistajan tuen piirissä. Palvelupäätelaitekonsepti varmistaa, että puhelimet hallitaan elinkaarimallin mukaisesti, tietoturvasta huolehtien. Palvelupäätelaitekonsepti on myös osoittautunut sikäläkin onnistuneeksi, että työntekijät pitävät päätelaitteista, jonka ovat itse voineet valita tarjolla olevasta valikoimasta. Ilmanpalvelupäätelaitteita ja osaavaa kumppania emme pystyisi tarjoamaan nykyisenkaltaista käyttökokemusta ja laitevalikoimaa työntekijöillemme.

Tietokoneet ja puhelimet ovat tietotyöläisen välttämättömiä työkaluja, joiden pitää olla kunnossa. Elinkaarimallilla pyritään varmistamaan, että työkalut toimivat, kuten niiden pitää ja ovat turvallisia

käyttää. Puhelinten ja tietokoneiden suositeltu vuokra-aika on 36 kk, minkä jälkeen on mahdollista jatkaa elinkaarta edullisella jatkovuokrauksella. Tämä on käytännössä hyväksi havaittu elinkaari. Käytäntöjä toki tarkastellaan ja kehitetään koko ajan. Esimerkiksi puhelinten vuokra-aika pidennettiin 24:stä 36 kuukauteen. Samoin linjattiin, että pöytänäytöt kannattaa vuokraamisen sijaan hankkia omistusratkaisuna.

Tietojärjestelmien osalta Helsingin seurakuntayhtymä hakee aina ensisijaisesti valtakunnallista, ev.lut-kirkon laajuista ratkaisua. Olemme luopuneet tai luopumassa useista Helsinki-spesifisistä järjestelmistä ja ratkaisuista ja siirtymässä kirkon yhteisten palveluiden käyttöön. Näin on menetelty etenkin henkilöstö- ja taloushallinnon ratkaisuissa. Tietohallintopalvelut tekee päivittäin yhteistyötä kirkon muiden IT-alueiden ja kirkkohallituksen kanssa.

CRM-järjestelmä on tietoinen, strateginen poikkeus tästä linjasta: olemme HSRKY:ssä todenneet ja linjanneet, että kumpikaan tarjolla oleva valmishohjelmisto ei ole nykyaikainen eikä täytä Helsingin seurakuntien erityisiä tarpeita. Siksi panostamme omaan järjestelmäkehitykseen. Järjestelmää kehitetään kuitenkin niin, että sen käyttöä on mahdollista laajentaa valtakunnallisesti, jos ja kun onnistumme luomaan järjestelmästämmme ”markkinoiden parhaan” seurakuntatyön tukijärjestelmän. Pienemmässä mittakaavassa todisteita kyvykkyydestämme luoda uudenlaisia palveluita on jo esiteltykin, mm. hautahaku.fi ja vainajalogistiikan tietojärjestelmä. Näihin on saatu mukaan digikumppaneiksi – ja maksajiksi - muita seurakuntatalouksia ja toimijoita, mm. sotealueita.

Pienenevät henkilöstöresurssit huolettavat

Vaikka kirkollisverotulot ovat arvioitua korkeammat ja näin yhtymällä on odotettua enemmän varoja, ei tämä hyödytä seurakuntia. Huolestuttavan moni seurakunta joutuu vähentämään sekä toimintaansa että henkilöstöresursseja.

Kompensaatio toisen seurakunnan rippiläiselle

On hienoa, että on voitu sopia seurakuntien kesken kompensatiosta niille seurakunnille, joiden rippikouluihin osallistuu toisen seurakunnan rippileiriläisiä. Olisi kuitenkin Helsingin seurakuntien etu, mikäli asiasta sovittaisiin kansallisesti, ainakin ruotsinkielisten seurakuntien kesken, koska rippileiriläisiä osallistuu leireille vuosittain lähikuntien seurakunnista.

Resurssien jako - projektirahoitus

On erittäin harmillista, että seurakuntien määrärahat ovat vähentyneet ja seurakuntien uudistuvaa työtä tulee rahoittaa erikseen haettavalla projektimäärärahalla. Tämä menettely aiheuttaa tunteen, että ei luoteta siihen, että seurakunnat muuten uudistaisivat työtään. Monet seurakunnat joutuvat vähentämään suosittua ja toimivaa työtään (lähinnä leirityötä) ja sen sijaan ”kokeilemaan jotain uutta”, mikä ei välttämättä toimi. Projektimäärärahan idea on hyvä mutta se ei aina johda toivottuun tulokseen.

Korvaus kielivähemmistöille

Kotipesä-malli, joka mahdollistaa kielivähemmistöjen (venäjä, kiina, arabia, viro ja englantia) toiminnan, tulee pikimmiten uudelleenarvioida. Korvaus (15.000 euroa/kieliyhteisö), jonka

kotipesäseurakunta saa, ei mitenkään kata sisäisiä vuokria, henkilöstökuluja (kirkkoherra, kanslia, vahtimestaria.), siivousta etc. Vuonna 2022 tehdyssä selvityksessä Matteuksen seurakunnan mahdollisuudesta jatkaa itsenäisenä seurakuntana todettiin, että korvaus venäjän- ja englanninkielisen työstä tulisi enemmän kuin kaksinkertaistaa, muuten seurakunta joutuu lopettamaan kyseisen yhteistyön. Seurakuntaneuvoston mielestä asia tulee ratkaista pikaisesti.

VASTINE: Ennustetta parempiin verotuloihin liittyen yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

Vieraskielisen työn lisän osalta sen määrä on esillä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa, jossa valmistellaan vuoden 2026 eteenpäin käytössä olevia seurakuntien määrärahojen jakomalleja. Projektin valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Projektirahoituksen tarkoituksena on tukea nimenomaan monenlaista kehitystyötä, jotta Kirkko Helsingissä voi vastata ajasta nouseviin haasteisiin. Seurakuntien perustoimintaedellytykset tulee turvata muulla tavalla. Asiaa valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa.

PETRUS FÖRSAMLING

Vuoden 2024 budjettiesityksessä ei ole varauksia Lekholmenin korjauksiin ja investointeihin. Leirikeskuksesta on keskeinen rooli ruotsinkielisille seurakunnille ja se tulee vaatimaan huomattavia investointeja tulevina vuosina. Petruksen kirkkoa korjattiin joitakin vuosia sitten, mutta osa suurista korjauksista on vielä tekemättä. Katto ja ilmastointijärjestelmä pitää korjata ja kirkkosalin talotekniikka saatettava päätökseen. Tämän lisäksi on ajoittain tullut valituksia sisäilmasta. Talousarvioehdotelmassa ei ole varoja kyseisiin korjauksiin.

VASTINE: On totta, että Lekholmeniin mahdollisesti tehtävien investointien päättämällä on kiire. Mereen sijoitettavaa kunnallisteknistä hanketta edistetään ja on valmisteltu päätöksentekoon jo muutamien vuosien ajan. Vuoden 2024 alkupuolella YKN ja YKV ottavat kantaa investointien priorisointiin aiempien päätöstensä mukaisesti, minkä vuoksi vuoden 2024 investointirahoja ei ole valitettavasti voitu vielä kohdistaa hankkeille. Lekholm kilpailee näistä rahoista monen muun hankkeen kanssa, mm. luopumisista seuraavien jäljelle jäävien kiinteistöjen toiminnallisten muutosten kanssa.

Maunulan kirkon osalta on kuluvana vuonna tehty selvitys korjaustarpeesta ja alustava kustannusarvio. Sitä tulee vielä tarkentaa ja liittää vielä mahdolliset Oulunkylän seurakunnan toivomat muutostarpeet. Hankkeen kiireellisyys on kiinteistöosaston tiedossa ja se viedään päätöksentekoon mahdollisimman pikaisesti luottamuselimien priorisointi- ja investointimäärärahojen kohdistamispäätösten jälkeen.

Ruotsinkielistä toimintaa yleisesti tulisi priorisoida yhtymätasolla korkeammalle. Myös seurakuntien toimintamahdollisuuksia tulisi vahvistaa koska kirkollisverotulot ovat kasvaneet.

VASTINE: Yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana.

YHTEISTYÖTOIMIKUNTA

Yhteistyötoimikunta toi esiin kantanaan, että ennakoitua paremman verotulon vuoksi osa kertyvistä varoista tulee sijoittaa pitkäjänteisesti kiinteistöinvestointeihin. Seurakuntayhtymän kiinteistöihin kohdistuu mittava korjausvelka. Tulisi päättää yhteisesti säilytettävistä kiinteistöistä ja investoida näihin kiinteistöihin. Sisäisen rahanjaon mallin tulisi olla seurakuntien toimintaa tukeva ja kiinteistöjen kunnossapidon ei tulisi kuormittaa kohtuuttomasti yksittäisen seurakunnan taloutta.

Lisäksi yhteistyötoimikunta painotti, että seurakuntayhtymän talouden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota henkilöstön hyvinvointiin.

VASTINE: Ennustetta parempiin verotuloihin liittyen yhteisen kirkkoneuvoston johdolla päivitetään parhaillaan kuvaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteesta ja kehityssuunnista vuoteen 2030. Tämän pohjalta valmistellaan esitys tehtävistä toimenpiteistä, joista yhteinen kirkkovaltuusto päättää vuoden 2024 aikana. Toimenpiteissä otetaan kantaa myös kiinteistöinvestointeihin.

Vuodesta 2026 eteenpäin käytössä olevaa sisäisen rahanjaon mallia valmistellaan Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Lausunnossa esitetyt näkökulmat otetaan huomioon valmis-telun edetessä. Projekti valmistuu ja yhteinen kirkkovaltuusto päättää asiasta vuoden 2024 lopussa.

Yhteistyötoimikunnan huomio siitä, että seurakuntayhtymän talouden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös henkilöstön hyvinvointiin, on erittäin tärkeä. Oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö on toimintamme lähtökohta. Henkilöstön hyvinvointi ja työtyytyväisyys ja niiden kehittymisen seuranta tulee olla osa henkilöstö- ja resurssisuunnittelua. Asiaa pidetään aktiivisesti esillä talouden suunnittelun eri vaiheissa.